

Ngaahi Founga Malu'i

Ma'ae Fanau Alonga
Mo 'Enau Matu'a

Fakatatau kihe Lao kihe Ako
'a Kinautolu 'oku Nau Alonga

(Liliu 7/02)

Si' Ngaahi Matu'a,

Ko e tohi ni 'oku 'oatu ke mahino kiate koe 'ae ngaahi fakatokanga moe ngaahi founa malu'i 'oku totonu keke 'ilo kiai 'o fakatatau kihe Lao Fakaako Ma'ae Kakai Alonga (IDEA).

Ke fakafaingofua kiate koe, 'oku 'uluaki 'oatu e to'o me'a laalahi 'oe ngaahi founa malu'i pea toki fakaikiiki atu 'a hono kotoa 'oe lao ni (IDEA) pea moe ngaahi Tu'utu'uni Ma'ae Fanau Alonga moe 'Ofisi Ako 'oe Siteiti Utah.

'Ihe tohi ni, ko e fo'i lea "ahō" 'oku 'uhinga ia kihe ngaahi 'ahō 'oe uike, tuku kehe kapau 'oku toki fakamahino'i atu.

Ngaahi 'uhinga 'oe ngaahi kupu'i lea 'oku faka'aonga'i he tohi ni:

USOE 'Ofisi Ako 'oe Siteiti 'o Utah

FAPE Ako Fakapule'anga Fe'unga Ta'e Totongi

IEP Polokalama Fakaako Fakafo'iituitui

Kapau 'oku 'iai ha'o ngaahi fehu'i pe me'a 'oku ta'e mahino fekau'aki moe ngaahi founa malu'i 'oku fakamatala'i atu hen, pea ke kataki 'o fetu'utaki moe faiko ho'o tamasi'i pe ko e va'a 'oe vahenga ako ma'ae Fanau Alonga.

NGAAHI FOUNGA MALU'I (To'o Me'a Lalahi)

1. **Tauhi Malu 'oe Ngaahi Lekooti**
 - a. Ko e ngaahi lekooti fakaako ho'o tamasi'i 'oku tauhi 'ihā founa malu 'o 'ikai toe 'ilo kiai ha taha.
 - b. 'Oku 'ikai ngofua ha taha ke sio kihe lekooti fakaako ho'o tamasi'i ta'e teke fakangofua tuku kehe 'ae kau nguae he vahenga ako 'oku nau kau tonu kihe ako ho'o tamasi'i pe koe kau nguae 'oe vahenga ako kehe 'oku fie hiki kiai ho'o tamasi'i.
 - c. 'Oku 'iai ho'o totonu fakalao keke sio pe 'ai ha tatau 'oe ngaahi lekooti fakaako ho'o tamasi'i.
 - d. 'Oku 'iai ho'o totonu fakalao keke fekau ke fakatonutonu pe liliu e ngaahi lekooti fakaako ho'o tamasi'i kapau 'oku ke pehe ko e ngaahi fakamatala 'i hono lekooti 'oku ta'e totonu pe fehalaaki.
2. **Tautea**
 - a. 'Oku ngofua kihe kau nguae 'ae ako ke nau fakamavahe ho'o tamasi'i mei he ako ko hano tautea 'o tatau mo hano tautea 'oe fanau 'oku 'ikai ke nau alonga 'o kapau 'oku 'ikai ke fetongi ai e kalasi ho'o tamasi'i. 'E lava fetongi e kalasi ho'o tamasi'i kapau 'oku fakamavahe mei he ako he 'aho hokohoko 'e 10 pe lahi ange ko hano tautea'i. 'E lava foki 'o fetongi 'ene kalasi kapau 'oku 'ikai ko e toki fakamavahe eni ka 'oku ne toutou fai e ngaahi me'a ke fakamavahe ai ia.
 - b. 'Oka fakamavahe'i ho'o tamasi'i 'o lahi ange he 'aho 'e 10 he ta'u fakaako lolotonga, 'e hanga 'ehe kau nguae 'ae ako 'o tokoni'i ho'o tamasi'i he ngaahi founa kotoa koe'uhī kene 'alu fakatatau kihe ngaahi lesioni fakaako kuo 'osi fokotu'u pea kene lava'i e ngaahi taumu'a kuo fokotu'u he'ene Polokalama Fakaako Fakafo'iituitui (IEP).
 - c. 'E lava 'ehe kau nguae 'o 'ave ho'o tamasi'i kiha 'apiako kehe 'o 'ikai toe laka hake he 'aho 'e 45 'o kapau 'e fai 'e ho'o tamasi'i 'ae hia tatau moe fanau ako 'ikai alonga. 'E fai eni 'o kapau 'e ma'u atu ho'o tamasi'i 'oku ne 'omai ha me'atau fakatu'utamaki kihe ako pe ko ha me'a fakaako, pe tene 'omai ha ngaahi fai'ot'o kona tapu ke fakatatau pe faka'aonga'i lolotonga 'ene 'ihe ako pe ko ha me'a fakaako. Ko e feitu'u 'e 'ave kiai ho'o tamasi'i 'oku totonu koha feitu'u 'e lava hokohoko atu hono tokoni'i moe feinga'i kene a'usia e ngaahi taumu'a 'o 'ene Polokalama Fakaako Fakafo'iituitui (IEP).
 - d. 'O kapau 'oku fakakaukau'i 'ehe kau nguae 'oe ako ha tautea 'oku kau ai hono fetongi e kalasi ho'o tamasi'i, kuopau kenau fetu'utaki atu keke 'ilo 'enau me'a 'oku fakakaukau'i. 'E fai foki ha fakatotolo ke 'ilo'i e fekau'aki 'oe alonga ho'o tamasi'i moe tautea 'oku 'ai ke foaki kiai. Kapau 'e 'ilo mei he fakatotolo 'oku 'ikai ke fekau'aki e alonga ho'o tamasi'i moe me'a na'a ne fai, 'e tautea tatau pe ho'o tamasi'i 'o hanga ko hono tautea 'oe fanau 'ikai alonga. Ka neongo ia, 'e kei 'oatu 'ehe vahenga ako 'ae ngaahi tokoni fe'unga ke tokoni'i 'aki ho'o tamasi'i he ako 'ene ngaahi lesioni pea mo hono fakahoko 'oe ngaahi taumu'a 'oe IEP.
 - e. Hili hono liliu e kalasi ho'o tamasi'i koe'uhī ko hono tautea'i, 'e fai 'ehe kau nguae 'oe ako ha fakatotolo ke fakafuofua e 'ulungaanga ho'o tamasi'i. 'E fakataha mai leva e timi 'oe kakai IEP ke fokotu'u ha palani ke fakalelei'i'aki e 'ulungaanga ho'o tamasi'i. Ko e palani ni 'e lava ke fakalelei'i pe liliu holo 'ehe timi (IEP).
 - f. Hili hono liliu e kalasi ho'o tamasi'i koe'uhī ko hono tautea'i, kapau 'e kei hokohoko atu ai pe anga ho'o tamasi'i pea a'u ki hano fakamavahe, 'e hanga 'ehe timi IEP 'o toe vakai'i mo fai ha ngaahi liliu kihe IEP ho'o tamasi'i 'o fakatatau kihe me'a 'oku nau pehe 'oku fiema'u.
3. **Ngaahi Founa Fakalao**
 - a. Koe'uhī ko e matu'a koe 'a e tamasi'i alonga, 'oku ke ma'u e faingamalie ke vaka'i e lekooti fakaako ho'o tamasi'i pea ke kau he ngaahi fakataha fekau'aki mo hono fakafuofua'i, fe'unga, IEP, moe 'ai e kalasi fo'ou ke kau ai.
 - b. Teke lava ke kole ha taha kehe mei he ako kene fai hono fakafuofua 'oe ngaahi me'a 'oku fai ki ho'o tamasi'i kapau 'oku 'ikai keke fiemalie kihe ngaahi fokotu'u kuo fai 'ehe vahenga ako.
 - c. Kuo pau ke 'oatu kiate koe ha ngaahi tohi fakamatala mei he vahenga aka fekau'aki moe ngaahi fetongi, fakafuofua moe ngaahi fakakaukau fekau'aki moe aka ho'o tamasi'i. 'Oku fai eni fakatatau kihe totonu ho'o tamasi'i kihe polokalama aka ta'e totongi fe'unga moe IEP pe ko ha liliu kihe kalasi ho'o tamasi'i.
 - d. Kuopau k eke loto kiai pea fakangofua ha sivi ho'o tamasi'i pea toki ngofua ha ngaahi me'a fakaako ke fai kiai.
 - e. Kapau 'e 'iai ha ta'e femahino'aki pe sefusiaki fekau'aki moe fakafuofua, palani fakaako fakafo'iituitui pe kalasi ho'o tamasi'i, temau feinga ke fakalelei'i eni he founa fakafimale kiate koe moe kau nguae 'oe ako. Kapau 'oku 'ikai lava fakalelei'i e palopalema he me'a ni, 'e fai e hopo ke fakalelei'i e me'a kotoa.
4. **Ngaahi fanau alonga 'oku 'ave kihe ngaahi ako totongi hili 'oku 'iai e ake ta'etotongi fe'unga (FAPE) 'oku totonu ke hu ai.**
 - a. He'ikai ke totongi 'ehe vahenga ako e ake ho'o tamasi'i kapau 'oku ke 'ave kiha aka totongi kapau 'oku 'ata e ake FAPE ke kau ai ho'o tamasi'i ka ke kei fie 'ave pe 'e koe kihe ake totongi.

- b. Kapau ‘oku ‘ikai teke tali e ako FAPE ‘oku ‘oatu ‘ehe vhenga ako ka ke ‘ave ho’o tamasi’i kiha ‘apiako totongi ka ke tokiko keihe vhenga ako ke totongi fakafoki atu ho’o pa’anga, ‘oku totonu keke fakaha ho’o fakakaukau ko eni ki mu’a kihe vhenga ako.
5. **Ngaahi Founga Hono Fakahua Ha’o Launga kihe Siteiti (Utah)**
- a. ‘Oku ‘iai e fakapapau ‘ae vhenga ako tene fai e me’ a kotoa ke fakatatau moe ngaahi fiema’u ‘ae Lao Ma’ a Nautolu ‘oku Mamatea (IDEA). Ka neongo ia, kapau ‘oku ke pehe ‘oku maumau’i ‘ehe vhenga ako ‘ae ngaahi tu’utu’uni ‘oe Lao ni, ‘oku ‘iai ho’o totonu keke fai ha’o tohi launga. ‘Ave ho’o tohi launga kihe Supilitemi ‘oe vhenga ako ‘a ia tene fai e fakatotolo, pe tene fakanofa ho taha kehe kene fakatotolo’i ho’o launga. Te nau fakatotolo’i ho’o launga pea nau ‘omai ha tohi ‘o fakamatala’i mai ai e ngaahi me’ a na’ a nau ‘ilo kia koe ki mu’ a he ‘aho ‘e 30.
 - b. Kapau ‘oku ‘ikai keke fiemalie kihe ngaahi fakamatala ‘ae vhenga ako, ‘oku ‘iai ho’o totonu fakalao keke ‘ave ho’o tohi tangi kihe ‘Ofisi Ako ‘oe Siteiti Utah (USOE) pe ko e ‘ofisa fakaofofonga ‘oe Pule’anga ‘Amelika. ‘E fai ‘ehe kakai ni ha’ anau fakatotolo ki ho’o launga pea nau toki ‘omi ha tali kia koe ‘ihia tohi.

NGAAHI FOUNGA MALU’I (Fakaikiiki Kakato)

FAINGAMALIE KE SIO KIHE LEKOOTI.

Fekau’aki moe tu’utu’uni ‘oe Lao, ‘oku ‘iai e totonu ‘ae ongo matu’ a ‘ae tamasi’i alonga kene fakapapau’i mo toe vakai’i e ngaahi lekooti fakalao kotoa fekau’aki moe faka’ilonga’i, fakafuofua’i mo hono fakahua kihe kalasi ‘ae tamasi’i, pea mo hono ‘oange ‘oe FAPE kihe tamasi’i moe ngaahi tokoni fakaako makehe:

- a. ‘Oku ma’u ta’ e totongi ‘aki e pa’anga tukuhau ‘ae kakai, pea pule’i mo tokanga’i fakapule’anga mo ta’ e totongi
- b. Fakatatau kihe ngaahi taumu’ a/fiema’u ‘ae USOE pea moe konga B ‘oe IDEA.
- c. Fakakau hen ‘ae ako Lautohi Si’i, Ako Lotoloto moe Ako Ma’olunga’i Utah.
- d. ‘Oku fai ‘o fakatatau kihe IEP ‘o makatu’utunga he ngaahi fiema’u ‘ae IDEA pea moe Ngaahi Tu’utu’uni ‘oe Polokalama Makehe (Special Education Rules) ‘oe USOE.

FATONGIA ‘OE MATU’ A ‘IHE NGAAHI FAKATAHA.

1. Kuopau ke ‘oange kihe matu’ a ‘ae tamasi’i alonga ‘ae faingamalie ke kau he ngaahi fakataha ‘oku ale’i ai e faka’ilonga’i, fakafuofua’i, moe fili ‘oe ngaahi kalasi fakatatau kihe FAPE. Kuopau ke fakahua ‘ehe vhenga ako kihe matu’ a ‘ae fakataha ‘ihia taimi lahi ki mu’ a pea toki fai ‘ae fakataha. Ko e tohi fakaafe ni kuopau ke fai ‘o fakatatau moe ngaahi Tu’utu’uni ‘ae Ako Makehe ‘ihe USOE.
2. ‘Ihe fakataha ni ‘oku ‘ikai ke kau ai e talanoa noa’ia pe ale’i ‘oe ngaahi me’ a kau ai e kau nguae ‘ae vhenga ako ‘o hange ko hono ale’i ‘oe ngaahi me’ a hange ko e founga fakafaiako, palani fakalesoni pe ko hono ale’i ‘oe founga hono fai ‘oe ngaahi tokoni kapau ‘oku ‘ikai ‘asi e ngaahi me’ a ni he IEP (Palani Fakaako Fakafo’ituitui) ‘ae tamasi’i. ‘Oku ‘ikai foki ke kau ‘ihe fakataha ni hono ale’i ‘ehe kau nguae ‘ae vhenga ako ‘ae ngaahi fokotu’u ‘a nautolu pe ko e matu’ a ke toki ale’i ha fakataha kehe ‘e toki fai.
3. Kuopau ke fakapapau’i ‘ehe vhenga ako ‘oku kau ‘ae matu’ a ‘ae fanau alonga ‘ihia fa’ahinga kulupu ‘oku nau fai e ngaahi tu’utu’uni fekau’aki moe ngaahi kalasi ‘ae tamasi’i ‘o fakatatau kihe Ngaahi Tu’utu’uni ‘oe Ako Makehe ‘oe USOE.

FAKAFUOFUA FAKAAKO MEI HA TAHA KEHE.

Ko e fakafuofua fakaako mei ha taha kehe ‘oku fai ia ‘ehe taha ‘oku ‘ikai ke nguae kihe vhenga ako ‘o nau fatongia’aki hono ako’i ‘oe tamasi’i. Kuopau ke fokotu’u ‘ehe vhenga ako e ngaahi tu’utu’uni moe ngaahi founga ‘o hono fai ‘oe fakafuofua ni ‘o fakatatau kihe Ngaahi Konga B ‘oe Tu’utu’uni ‘oe Ako Makehe (Special Education) ‘ihe USOE. Ko e ngaahi me’ a ‘eni kuopau ke fai kiai e fakafuofua:

1. ‘Oku ma’u ‘ehe ongo matu’ a ‘ae tamasi’ alonga ‘ae totonu kena ‘omi ha taha kehe kene fai ha fakafuofua ‘oe me’ a fakaako ‘ena tamasi’i kae totongi ‘ehe pule’anga kapau ‘oku ‘ikai kena fiemalie kihe fakafuofua ‘ae vhenga ako ki he’ena tamasi’i ‘o fakatatau kihe ngaahi me’ a ‘oku ha atu he konga ko eni.
2. Kapau ‘e fiema’u ‘ehe ongo matu’ a ha taha fakafuofua makehe kene fakatotolo’i e nguae ‘ae vhenga ako ki he’ena tamasi’i, ‘e hanga ‘ehe LEA ‘o fakahinohino kihe ongo matu’ a ‘ae seitu’ u ‘e ma’u mei ai ha taha kene fai e fakatotolo ni. ‘E ‘oange foki kihe ongo matu’ a ha tatau ‘oe ngaahi me’ a ke fai kiai ‘ae fakatotolo ‘o fakatatau kihe ngaahi founga ‘oku ha atu he konga ko eni
3. Kapau leva ‘e fiema’u ‘ehe ongo matu’ a ha fakafuofua pea ‘ai kihe vhenga ako kene totongi, kuopau ke ui ‘ehe vhenga ako ha fakataha ‘ihe vave taha ‘o fakatatau moe Ngaahi Tu’utu’uni ‘oe Ako Makehe ‘ihe USOE ke fakamahino’i ‘oku totonu ‘ae ngaahi me’ a kotoa ‘oku nau fai. Ka ‘ikai, pea nau fakahua ‘e ‘omai ha taha kehe kene fai e fakatotolo kae totongi ‘ehe vhenga ako tuku kehe kapau ‘e lava ‘ehe vhenga ako ‘o fakahua ‘ihia hopo ko e me’ a ‘oku kole ‘ehe ongo matu’ a ‘oku ‘ikai tatau ia moe ngaahi fokotu’u kuo fai ‘ehe vhenga ako.
4. Kapau ‘e fai ha hopo pea ‘ilo’i ‘oku tonu pe ‘ae vhenga ako, ‘oku kei ‘iai pe totonu ‘ae ongo matu’ a ke ‘omi ha taha kehe kene fai e fakatotolo fakafuofua, ka he’ikai ke totongi ia ‘ehe vhenga ako. Kapau ‘oku fai e fakatotolo ‘ae tokotaha makehe ni pea ‘ai ke totongi ‘ehe vhenga ako, kuopau ke fakapapau’i ‘ehe ongo matu’ a he’ikai ke totongi ‘ehe ongo matu’ a ha me’ a.
5. Kapau ‘e kole ‘ehe ongo matu’ a ha taha kehe ke ha’u ‘o fai e fakafuofua, ‘e lava ‘ehe vhenga ako ‘o ‘eke pe ko e ha e ‘uhinga ‘oku ‘ikai kena fiemalie ai kihe ngaahi fakafuofua ‘oku fai ‘ehe ako. Ka neongo ia, ‘oku ‘ikai ke fiema’u ha fakamatala ‘ae ongo matu’ a, pea ‘ikai ke hanga ‘ehe vhenga ako ‘o fu’u tolou fuoloa ‘a hono ‘omai ha taha fakatotolo kehe kae totongi ‘ehe vhenga ako, pe ko e ‘ai ha hopo ke malu’ i e fakafuofua ‘ae vhenga ako.

6. Kapau ‘e totongi ‘eha onto matu’ha fakatotolo tua’ma’ena tamasi’i alonga, kuopau ke faka’onga’i ‘ehe vahenga ako ‘efakatotolo ni ‘ihe ngaahi fakakaukau moe tu’utu’uni fekau’aki moe ako ta’etotongi fe’unga ma’ae tamasi’i, pea ke faka’onga’i foki eni ‘iha hopo fekau’aki moe tamasi’i.
 7. Kapau ‘oku fiema’u ha fakatotolo mayahe makehe ‘eha ‘ofisa hopo, kuopau ke totongi e fakatotolo ni ‘ehe vahenga ako.
 8. ‘Ihe taimi ‘oku fai ai ‘eha taha mei tu’ha fakafuofua fakaako kae totongi ‘ehe vahenga ako, ko e ngaahi me’ ‘oku fai mei ai e fakafuofua moe tu’unga fakaako ‘oe tangata fakafuofua, kuopau ke tatau moe ngaahi tu’unga ‘oku faka’onga’i ‘ehe vahenga ako ‘iha fakafuofua fakavahenga ako, ‘o fakatatau kihe totonu ‘ae matu’ka iha fakafuofua mei ha taha mei tu’ha.
 9. Ko ha fakafuofua fakaako ‘oku fai ‘eha taha mei tu’ha ‘oku totongi ‘ehe vahenga ako, ‘e hoko ia ko e me’ ‘ae vahenga ako pea tenau tauhi hono konga kotoa.
 10. Kehe mei he ngaahi me’ ‘oku ha atu he konga ko ‘eni, he’ikai ke toe ‘ai ‘ehe vahenga ako ha ngaahi me’ kahe pe fakangatangata e taimi ki hano ma’u ha fakafuofua fakaako makehe kae totongi ‘ehe vahenga ako.

FAKATOKANGA KI MU'A.

1. Kuopau ke ‘oange ha tohi fakatokanga kihe matu’ a ‘ae tamasi’ i alonga ki mu’ a pea hanga ‘ehe vahenga ako ‘o fai ha liliu fekau’aki moe faka’ilonga’ i, fakafuofua’ i, pe liliu ‘oe kalasi ‘ae tamasi’ i, pe ko hano ‘oange ha aka ta’ e totongi fe’unga, pe ko hano liliu ‘oe faka’ilonga, fakafuofua pe kalasi ‘ae tamasi’ i. Kapau ko e ngaahi me’ a ni ‘oku kamata ‘ehe vahenga ako, pea fiema’ u ha fakangofua mei he matu’ a, ‘e lava ke ‘ave fakataha ‘ae fakatokanga moe tohi fakangofua ‘ae matu’ a.
 2. Ko e fakatokanga ‘oku kau ‘ihe konga ko eni kuopau ke kau ai e ngaahi me’ a ni:
 - a. Ko ha fakamatala ‘oha me’ a ke fai ‘a ia na’ e fokotu’ u pe fakafisinga’ i ‘ehe vahenga ako, ko ha fakamatala ‘oe ‘uhinga na’ e fokotu’ u pe fakafisinga’ i ai, pea moe fakamatala ‘oe ngaahi me’ a kehe na’ e faka’amu kiai ‘ae vahenga ako pea moe ngaahi ‘uhinga na’ e fakafisinga’ i ai.
 - b. Ko ha fakamatala ‘oe founa fakafuofua, sivi, lekooti pe lipooti kotoa pe na’ e faka’ aonga’ i ‘ehe vahenga ako ki hono tali pe fakafisinga’ i e kole na’ e fai.
 - c. Ko ha fakamatala pe toe ngaahi me’ a kehe ‘oku mahu’ inga ‘i hono tali pe fakafisinga’ i ‘ehe vahenga ako ‘ae kole.
 - d. Ko ha fakamatala ‘oku ‘asi ai ‘oku ‘iai e malu’ i ‘oe matu’ a ‘aha tamasi’ i alonga, ‘o fakatatau kihe ngaahi founa malu’ i ‘oe Kong B ‘oe IDEA. Kapau ‘oku ‘ikai ko e ‘uluaki konga eni ‘oe fakafuofua, ‘e lava ke ma’ u ha tatau ‘oe tohi ni ‘ihe ako ho’ o tamasi’ i pe ko e polokalama makehe (Special Education) ‘ae vahenga ako.
 3. Ko e fakatokanga ‘oku fiema’ u ‘ihe konga ko eni kuopau ke:
 - a. Fai ‘ihe lea ‘e mahino ngofua kihe tokotaha kotoa pe.
 - b. Liliu kihe lea ‘ae ongo matu’ a, pe founa kehe ‘oe fetu’utaki, tuku kehe kapau ‘e fu’ u faingata’ a ke fai eni.
 4. Kapau ko e founa fetu’utaki pe ko e lea ‘ae ongo matu’ a ‘oku ‘ikai ke lava tohi, kuopau ke fai ‘ehe vahenga ako ‘ae me’ a kotoa ke fakapapau’ i:
 - a. ‘E liliu pe fai ha founa kehe kihe matu’ a ‘i he’ ena lea ‘a naua pe ko ha founa fetu’utaki kehe.
 - b. ‘Oku lava ke mahino kihe matu’ a ‘ae ‘uhinga ‘oe fakatokanga.
 - c. Kapau ‘oku ‘iai ha tohi ‘oku ‘asi pau ai kuo lava ‘ae me’ a kotoa pe na’ e fiema’ u.

FAKATOKANGA ‘OE NGAahi FOUNGA MALU’I.

1. Kuopau ke ‘oange kihe matu’ a ‘ae tamasi’ i alonga ‘ihe founiga si’isi’ i taha ha tatau ‘oe tohi ‘oe ngaahi founiga malu’ i:

 - ‘Ihe ‘uluaki taimi ‘oku kole ai ke fai ha fakafuofua.
 - ‘Ihe taimi kotoa pe ‘oku fai ai ha fakatokanga ke fai ha fakataha IEP.
 - ‘Ihe taimi ‘oku toe sivi’ i ai e tamasi’ i.
 - ‘Ihe taimi ‘oku ma’u ai ha kole kihe founiga malu’ i ‘ihe faka’onga’ i ‘oe ngaahi Tu’utu’uni ni.

2. Ko e tohi fakatokanga ‘oku fiema’ u he konga ko eni kuopau ke fai ha lea ‘oku mahino ngofua kihe ongo matu’ a.

FAKANGOFUA 'A E MATU'A.

1. Ko hono fakangofua ‘ehe matu’ a ha me’ a ke fai ‘oku fai ta’ e fakamalohi’ i pea ‘e lava ke to’ o ‘iha fa’ ahinga taimi pe. Kapau ‘e to’ o ‘ehe matu’ a ‘ene fakangofua, ‘e kei ngofua ke hoko atu ha me’ a kuo ‘osi kamata ka ‘e ta’ ofi e ngaahi me’ a fo’ ou kotoa ‘oku ‘ai ke fai.
2. Kuopau ke ma’ u ha fakangofua mei he ongo matu’ a ki mu’ a pea:
 - a. Fai hano sivi’ i pe toe sivi’ i.
 - b. Toki ‘ange ha ngaahi tokoni makehe kihe tamasi’ i alonga.
3. Ko e fakangofua ke fai hano sivi’ i ‘oku ‘ikai tatau ia moe fakangofua ke hu e tamasi’ i kiha kalasi ‘ihe konga ko eni.
4. ‘Oku ‘ikai fiema’ u ha fakangofua mei he matu’ a ki mu’ a pea toki fai eni:
 - a. Toe vakai’ i e ngaahi lekooti ki hano sivi’ i pe toe sivi’ i ‘oe tamasi’ i.
 - b. Ka ‘ai ha sivi pe koha me’ a kehe ma’ ae fanau ako kotoa tuku kehe kapau ‘oku fiema’ u ke ‘omai ha fakangofua mei he matu’ a ‘ae fanau kotoa ki mu’ a pea toki fai e sivi pe koe me’ a koia.
5. Kapau ‘e ‘ikai loto ha matu’ a ‘aha tamasi’ i alonga kena ‘omi ha fakangofua ki mu’ a pea sivi’ i pe toe sivi’ i e tamasi’ i, ‘e lava e vahenga ako ke hoko atu ‘enau sivi ‘aki e fakangofua moe founa malu’ i ‘oku ‘asi he Tu’ utu’ uni ‘oe Polokalama Makehe (Special Education) ‘ihe USOE.
6. ‘E lava e vahenga ako ke sivi’ i e tamasi’ i kapau kuo nau feinga tu’ o lahi kae ‘ikai ke lava ha fetu’ utaki pe fakangofua mei he matu’ a. Kuopau ke tauhi ha lekooti pau ‘oe ngaahi feinga ‘ae vahenga ako ke ma’ u e fakangofua ‘ae matu’ a pea ke fai e me’ a kotoa ‘o fakatatau kihe ngaahi founa ko eni:
 - a. Fakaikiiki ‘oe lekooti ‘oe ngaahi ta telefoni kihe matu’ a moe me’ a na’ e hoko he ngaahi ta kotoa.
 - b. Tatau ‘oe ngaahi tohi na’ e li kihe matu’ a moe me’ a na’ e hoko hili hono li e ngaahi tohi ni.
 - c. Fakamatala fakaikiki ‘oe ngaahi ‘a’ahi kihe ‘api pe ngaue’ anga ‘oe ongo matu’ a moe me’ a na’ e hoko ai.
7. He’ikai ngofua hano faka’ aonga’ i ‘ehe vahenga ako ‘ae ‘ikai ma’ u ha fakangofua mei he matu’ a ke ta’ ofi ‘aki ‘ae ma’ u ‘ehe matu’ a pe tamasi’ i ha ngaahi tokoni, pe ngaahi me’ a kehe ‘oku fai ‘ehe vahenga ako tuku kehe ‘ae ngaahi me’ a ‘oku ‘asi he Tu’ utu’ uni kihe Ako Makehe ‘ae USOE.

FANAU ALONGA ‘OKU FAKAHU ‘EHE MATU’ A KIHE AKO TOTONGI HILI KOIA ‘OKU ‘IAI E AKO FE’UNGA TA’ETOTONGI ‘E LAVA ‘ALU KIAI.

1. ‘Oku ‘ikai ke ha’ isia e vahenga ako ke totongi ha aka ‘aha tamasi’ i alonga kapau ‘oku ‘ave ia ‘ehe ongo matu’ a kiha aka totongi hili koia ‘oku ‘iai e aka fe’ unga ta’ etotongi ‘e lava ‘alu kiai. Ka neongo ia, ‘e fakakau ‘ehe vahenga ako ‘ae tamasi’ i koia he lisi ‘oe fanau kuo feauna ‘enau fiema’ u.
2. Ko e ngaahi feta’ emahino’ aki ‘ihe vaha’ a ‘oha matu’ a moe vahenga aka fekau’ aki moe ngaahi polokalama fe’ unga moe fiema’ u ‘ae tamasi’ i pe ko hono alea’ i ‘oe totongi ‘oe ngaahi me’ a, kuopau ke fai ‘o fakatatau kihe ngaahi Tu’ utu’ uni ‘oku ‘oatu heni.
3. Kapau ‘oku ‘iai ha tamasi’ i alonga na’ e aka ha vahenga aka pe a ‘ave ‘ehe ongo matu’ a ‘ae tamasi’ i kiha aka totongi ‘o tatau pe ko e aka Lautohi si’ I, Ako Lotoloto pe Ako Ma’ olunga ta’ e fakangofua ‘ehe vahenga aka, ‘e lava ‘eha fakamaau’ anga pe ‘ofisa fai hopo ‘o fekau e vahenga aka ke totongi fakafoki ‘ae pa’ anga ‘ae ongo matu’ a kapau ‘e ‘ilo’ i ‘ehe fakamaau pe ‘ofisa fai hopo na’ e ‘ikai ha polokalama aka fe’ unga ‘ihe vahenga aka ke fakahu kiai e tamasi’ i ‘iha founa lelei pea ‘oku sai ange polokalama ‘ae aka totongi. ‘E sai ‘ae ‘ave ‘oe tamasi’ i kihe aka totongi kapau ‘e ‘ilo ‘ehe fakamaau pe ko e ‘ofisa fai hopo ‘oku ‘ikai sai e ngaahi polokalama ‘ae vahenga aka na’ e ‘iai e tamasi’ i.
4. Ko e lahi ‘oe pa’ anga totongi fakafoki mei he vahenga aka ‘e lava peke fakasi’ isi’ i pe ta’ ofi ‘aupito ‘o kapau:
 - a. ‘Ihe fakataha IEP faka’ osi na’ e ‘ikai fakaha ange ‘ehe ongo matu’ a kihe timi IEP ‘oku ‘ikai kena tali ‘ae ngaahi fokotu’ utu’ u ‘oku nau fai fekau’ aki moe FAPE pe na’ e ‘ikai kena fakaha kia nautolu ‘a ‘ena ta’ e fiemalie pea mo ‘ena palani ke ‘ave ‘ena tamasi’ i kiha aka totongi.
 - b. Kuopau ke ma’ u ha tohi mei he matu’ a he ‘aho ‘e 10 (lau ai moe ‘aho malolo ‘oku hoko he taimi ko eni) pe si’ i ange ki mu’ a pea na toki ‘ave ‘ena tamasi’ i mei he aka ‘o fakatatau kihe me’ a ‘oku fakamatala atu he fika 4.a. ‘i ‘olunga; pe
 - c. Ki mu’ a pea ‘ave ‘ehe ongo matu’ a ‘ena tamasi’ i mei he aka ta’ etotongi ‘ae pule’ anga, na’ e fakaha ‘ehe vahenga aka kihe ongo matu’ a ‘ihe ngaahi founa fakaha fakataha, ‘a ‘enau fiema’ u ke toe sivi’ i ‘ae tamasi’ i (kau heni ‘ae ‘uhinga ‘oe sivi ‘aia ‘oku totonus mo lelei), ka na’ e ‘ikai ke ‘omai ‘ehe ongo matu’ a ‘ae tamasi’ i ke sivi’ i; pe
 - d. Kapau ‘e ‘ilo ‘ehe fakamaau’ ‘oku ‘ikai taau ‘ae ngaahi me’ a na’ e fai ‘ehe ongo matu’ a.

5. Neongo ‘ae fiema’ u ke fai ha fakatokanga ‘o tatau moe me’ a ‘oku ha atu he fika 4 ‘i ‘olunga, he’ikai ke ngofua ke fakasi’ isi’ i pe faka’ ikai’ i e totongi fakafoki ‘oe pa’ anga kihe ongo matu’ a kapau: (a) ‘oku ‘ikai poto e matu’ a he lau konga pe tohi nima, (b) ka fai e me’ a ‘oku ha atu he fika 4 peia

hoko ai ha fakatu'utamaki fakasino pe faka'atamai kihe tamasi'i, (c) na'e ta'ofi 'ehe ako 'ae ongo matu'a mei ha'ana fai e tohi fakamanatu pe (d) na'e te'eki ke ma'u 'ehe ongo matu'a ha fakamanatu mei he vhenga ako fekau'aki moe ngaahi fakamatala he kong ako eni.

NGAAHI FOUNGA 'OE TALATALAAKPI (LAUNGA).

1. Kuo 'osi fokotu'u 'ehe USOE 'ae ngaahi founga ki hono fakalelei'i ha launga, 'o kau ai ha launga fai 'eha kautaha pe ha taha mei ha vahenga kehe. Kuo pau ke 'omai e launga 'iha tohi 'o fakatu'asila kihe supiliteni 'oe ako na'e hoko ai e me'a pea 'ave mo hanu tatau kihe talekita 'oe Ako Makehe 'oe USOE. Kapau 'oku 'ikai lava 'ehe ongo matu'a 'o fai ha tohi ke 'ave 'aki 'ena launga, tena lava ke ta kihe vhenga ako pe USOE ke tokoni ange ha taha. Kuo pau ke 'asi he tohi launga e ngaahi me'a ko eni:
 - a. Ko ha fakamatala 'o fakaha ai kuo maumau'i 'ehe vhenga ako 'ae ngaahi fiema'u 'oe Konga B 'oe IDEA pe ko e Ngaahi Tu'utu'uni 'oe Ako Makehe 'oe USOE.
 - b. Ngaahi tefito'i mo'oni 'oku 'uhinga ai e ngaahi fakamatala.
2. Kuopau ke fai e launga kiha me'a na'e hoko 'o 'ikai toe lahi ange he ta'u 'e taha mei he taimi 'oku ma'u ai e launga 'ehe vhenga ako, tuku kehe kapau 'oku fiema'u ha taimi lahi ange koe'uh'i koe maumau lao 'oku kei hokohoko atu pe koe kole ha totongi fakafoki 'oha ngaahi tokoni 'oku 'ikai lahi ange he ta'u 'e tolu ki mu'a he 'aho na'e ma'u ai e tohi launga 'ehe vhenga ako.
3. Kuopau ke fakalelei'i 'ehe vhenga ako 'ae launga 'iha 'aho 'e 30 pe si'i ange tuku kehe kapau 'oku 'iia ha ngaahi me'a makehe 'oku hoko (hangi koe tololi 'ehe tokotaha launga koe'uh'i kane feinga ke ma'u mai ha ngaahi fakamatala kehe). Ka 'iia ha tololi, 'iia toe laka ange he 'aho 'e 10. Lolotonga 'oe taimi ko eni 'e hanga 'ehe vhenga ako 'o:
 - a. Fakahoko ha fakatoto 'eha taha kehe 'ihe feitu'u na'e hoko ai e me'a 'o kapau 'oku pehe 'ehe vhenga ako 'oku fiema'u e fakatoto koia.
 - b. 'Oange kihe tokotaha launga ha faingamalie kene 'oatu mo ha ngaahi fakamatala ngutu pe tohi kehe fekau'aki moe ngaahi me'a na'e hoko.
 - c. Toe sio kihe ngaahi me'a kotoa ke fakapapau'i pe na'e maumau'i 'ehe vhenga ako 'ae ngaahi fiema'u 'oe Konga B 'oe IDEA pe ko e Ngaahi Tu'utu'uni 'oe Ako Makehe 'ae USOE.
 - d. 'Ai ha tohi 'o fakamatala ai e ngaahi tu'utu'uni kihe tokotaha launga, pea 'ai moe tatau ke li kihe Talekita 'oe Ako Makehe 'ae Siteiti 'o fakamatala'i e launga taki taha pea ke 'asi ai:
 - (1) Ngaahi mo'oni'i me'a moe fakamatala na'e ma'u.
 - (2) Ngaahi 'uhinga kihe tu'utu'uni faka'osi 'ae vhenga ako.
 - e. Fakakaukau'i e ngaahi founga lelei ki hono fakahoko 'oe tu'utu'uni faka'osi 'ae vhenga ako, kapau 'oku fiema'u, 'o kau ai e ngaahi tokoni fakatekinikale, ngaahi fefaiaki, moe ngaahi ngaue ke fakahoko lelei ai e ngaahi fokotu'u.
 - f. Fai ha tohi kihe tokotaha launga 'o fakaha kiai 'ene totonu fakalao ke kole kihe USOE ke toe fakatonutonu e ngaahi tu'utu'uni kuo fai pea moe ngaahi founga 'o hono fai ia. Ko e tohi kole ko eni, kuopau ke ma'u he 'ofisi 'oe Talekita kihe Ako Makehe ki mu'a he 'aho 'e 10 hili hono ma'u e tu'utu'uni faka'osi 'ae vhenga ako.
 - g. Kapau 'e lahi ange he 'aho 'e 30 mei hono fakatoto 'ehe vhenga ako e launga, pea toki ma'u 'ehe matu'a e tohi 'e fakanounou leva e taimi 'oe USOE 'aki e ngaahi 'aho koia koe'uh'i ke fakataha'i e ngaahi 'aho 'e fai ai e fakatoto 'ae vhenga ako moe USOE ke 'oua 'e toe lahi ange he 'aho 'e 60.
4. Ko e ngaahi founga hono vakai'i 'oe tu'utu'uni faka'osi 'ae vhenga ako 'ihe kole kihe USOE 'oku tatau pe mo ia kuo fakamatala'i atu 'i 'olunga. Hili e 'aho 'e 20 hono ma'u 'ehe USOE 'ae tohi kole ke toe vakai'i e tu'utu'uni 'ae vhenga ako na'e fai, 'e fai leva 'ehe USOE ha tohi tu'utu'uni faka'osi fekau'aki moe launga na'e fai.
5. Hili hono veteki ha launga 'aia 'oku 'ilo'i ai na'e 'ikai fai 'ehe vhenga ako hono fatongia 'ihe 'ai ha ngaahi tokoni ako lelei, 'e hanga 'ehe USOE 'o fai ha tu'utu'uni faka'osi fakatatau kihe Konga B 'oe IDEA ke kau ai e ngaahi me'a ko eni:
 - a. Founga ke toe fakalelei'i 'aki e fakafisinga 'oe ngaahi tokoni, kau ai 'ae foaki 'oe pa'anga totongi pea moe ngaahi me'a fakalelei kehe fakafe'unga kihe fiema'u 'a e tamasi'i.
 - b. Fakapapau'i hono 'oange e ngaahi tokoni fe'unga ma'ae fanau alonga.
6. Kapau 'e ma'u ha tohi launga 'o kau ai ha me'a 'oku lolotonga fai kiai ha ngaue 'o fakatatau kihe Ngaahi Founga 'oe Tali 'oe Launga 'ihe konga kihe Ngaahi Tu'utu'uni 'oe Polokalama Ako Makehe 'oe USOE, pe kau ai ha ngaahi launga kihe me'a kehekehe 'aia 'oku kau ha konga he ngaahi me'a 'oku fai kiai e launga, 'e hanga 'ehe vhenga ako (pe koe USOE kapau koe launga'i 'oe vhenga ako) 'o tuku ia kihe tafa'aki 'o 'ikai fai kiai ha me'a kae 'oua kuo mahino mai e hopo. Ko e ngaahi konga 'oe launga 'oku 'ikai ke kau he ngaahi founga 'oku ha atu henii kuopau ke fakalelei'i, faka'aonga'i e taimi fakafuofua moe founga 'oe launga 'oku fakamatala'i atu he konga ko eni.
7. Kapau na'e 'iia ha me'a na'e launga'i 'ehe ongo matu'a tatau ki mu'a pea na toe 'omi ke kau he launga fo'ou, ko e ha pe tu'utu'uni na'e fai ki mu'a, koia 'e fai 'aki. Kuopau ke fakaha 'ehe USOE 'ae me'a ni kihe ongo matu'a moe vhenga ako. Koha launga kau

kihe ‘ikai fai ‘ehe vahenga ako ‘ae me’ a na’e totonu ke fai, kuopau ke ‘omi fakahangatonu kihe Talekita ‘oe Polokalama Ako Makehe ‘ae Siteiti pea ke kumi ‘ehe USOE hano fakalelei’i.

8. Koe ngaahi matu’a moe kakai kehe ‘oku kau ai, hange koe kakai ako’i e matu’a, ngaahi senita tauhi fakahinohino, ngaahi feitu’u nofo’anga, kau fakafonga ‘oe ngaahi kautaha malu’i pe taukapo, ngaahi kautaha ‘oe kakai poto, moe ngaahi kautaha kehe, kuopau ke ‘ange kiate kinautolu ‘ae ngaahi fakamatala ni ‘ihe:
- Tohi ‘asi ai e ngaahi founa malu’i mei he vahenga ako.
 - Tohi ongoongo ma’ae matu’a he siteiti ‘oku tufaki atu he mahina kotoa.
 - Koe ngaahi fakamatala moe ngaahi faka’ali’ali ‘ae kau ngae ‘ae USOE ‘oku fai he feitu’u kotoa ‘oe siteiti.

KOLE KE FAI HA FAKAMAAU FAKATONUTONU (HOPO):

- Kapau ‘oku ‘iai ha loto ta’e fiemalie ‘iha ongo matu’a ‘aha tamasi’I alonga koe’uh i koha tu’utu’uni pe fokotu’u ke fai ha liliu, pe feinga ke fai ha liliu kihe kalasi ‘ae tamasi’i pe koe ‘ikai ‘oange kiai ha faingamalie kiha aka fe’unga ta’etotongi, tena lava tohi kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu ‘o ‘ena launga ‘aia kuopau ke ma’u ke fai e tohi kihe supilteni ‘oe vahenga ako. Kapau ‘oku ‘ikai lava e ongo matu’a ‘o fai e tohi ni, ‘e lava kena fetu’utaki kihe vahenga ako pe koe USOE ke ma’u mei ai ha tokoni. ‘E lava foki ‘ehe vahenga ako ‘o kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu ‘ihe me’ a tatau, ‘o hange pe koha tamasi’i alonga pe ko ha tamasi’i tele ofi atu pe he alonga ka ‘oku te’eki fai ha tu’utu’uni ‘aha fakamaau ki he tu’unga ‘oku ‘iai hono ‘atamai.
- Kuopau ke ‘ai ‘ehe vahenga ako ha ngaahi founa ke fakapapau’i ‘oku hanga ‘ehe ongo matu’a ‘ae tamasi’i alonga pe koe loea fakafonga ‘oe tamasi’i ‘o ‘omai ha tohi (‘aia ‘e tauhi malu ‘o ‘ikai toe ‘ilo kiai ha taha) kihe vahenga ako ‘i ha’ana kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu. Ko e tohi ni kuopau ke kau ai:
 - Hingoa ‘oe tamasi’i.
 - Tu’asila ‘oe ‘api nofo’anga ‘oe tamasi’i.
 - Hingoa moe tu’asila ‘oe ‘apiako ‘oku lolotonga aka ai e tamasi’i.
 - Fakamatala ‘oe anga ‘oe palopalema ‘ae tamasi’i fekau’aki moe fokotu’u pe ko hano fakafisinga ‘oe fetongi, ‘o kau ai ‘ae ngaahi tefito’i mo’oni fekau’aki moe palopalema.
 - Fokotu’u ke veteki e palopalema ‘o fakatatau kihe me’ a ‘oku ‘ilo kiai e ongo matu’a he taimi koia.
- Kuo ‘osi ‘iai e foomu he USOE ‘e lava muimui kiai e matu’a ‘i ha’anau fakahu ha tohi kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu ‘aia ‘oku ‘asi ai e ngaahi me’ a kotoa ‘oku fakamatala’i atu ‘i ‘olunga. Teke lava ma’u ha tatau ‘oe foomu ni mei he ‘ofisi Ako Makehe ‘oe vahenga ako.
- ‘Oku ‘ikai ke totonu ke hanga ‘eha vahenga ako ‘o tolo i pe ta’e tali ‘ae totonu ‘ae matu’a kiha fakamaau fakatonutonu ‘ihe ‘ikai kenau ‘ai e tohi fakatokanga ‘oku fiema’u he palakalafi 2 ‘oe konga ko eni.
- ‘Ihe hili hano ma’u ha tohi kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu, pe ko hano kole ‘ehe vahenga ako ke fai e fakamaau fakatonutonu, ‘e hanga leva ‘ehe supilteni ‘oe vahenga ako ‘o:
 - Fai ha tohi fakaha kihe ongo matu’a ‘oku ‘iai ha tokoni loea ta’e totongi pe ma’ama’ a, moha toe fa’ahinga tokoni pe ‘e fe’unga mo ‘ena fiema’u kihe fakamaau fakatonutonu, kapau ‘oku kole ‘ehe ongo matu’a ha ngaahi fakamatala pe tena kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu ‘o hange koia ‘oku ha atu he konga ko eni.
 - Fakaha kihe ongo matu’a ‘oku ‘iai e me’ a ke fai ke fakalelei’I ‘aki ‘ena ngaahi launga.
 - Fakaha kihe Talekita ‘oe Ako Makehe ‘oe Siteiti ‘ae kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu.
- Koe fakamaau fakatonutonu ‘e fai ia ‘ehe USOE, ‘o kau ai ‘ae totongi ‘oe ngaahi me’ a fekau’aki moe fakamaau fakatonutonu moe kau fai lipooti mei he fakamaau’anga. ‘Oku totongi ‘ehe vahenga ako ‘ae me’ a kehe kotoa pe ‘o a’u kihe totongi ‘ae kau loea.
- Kuopau ke fakapapau’i ‘ehe USOE koe kimu’ a he ‘aho ‘e 45 hili hono ma’u e tohi kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu, ke kamata leva e fakatonutonu pea faka’osi, ‘o kau ai e ngaahi alea ke fetamate’aki ‘o fakatatau kihe Ngaahi Tu’utu’uni ‘oe Ako Makehe ‘oe USOE, pea ma’u ha tu’utu’uni faka’osi, tukukehe kapau na’e loto ‘ae ‘ofisa fakamaau ke toe loloa atu e fakatonutonu.
- Kuopau ke tokanga’i ‘ehe USOE ‘ae ngaahi fakamaau fakatonutonu kotoa pe ke fakapapau’i ‘enau muimui totonu kihe ngaahi founa kuo ‘osi fokotu’u.

FAKALELEI.

Kuopau ke fakapapau’i ‘ehe vahenga ako kuo ‘osi fokotu’u mo ngae’aki ‘ae ngaahi founa malu’i ke lava ‘ehe ongo faha’I ‘o fakalelei’i ha ngaahi ta’efemahino’aki fekau’aki moe ngaahi me’ a ‘oku fakamatala atu ‘i ‘olunga, ‘ihe founa fakalelei ‘aia ‘oku totonu ke faka’onga’i ‘ihe taimi kotoa ‘oku fai ai ha kole fakamaau fakatonutonu pe ‘oku fai ha kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu fakavavevave.

- Ko e ngaahi founa kotoa pe kuopau ke kau ai e ngaahi me’ a ko eni:

- a. Kuopau ke ‘ai e ngaahi founa ‘oe fakalelei ke ‘oua na’ a fakamalohi’ i ‘aki ha taha, pea ‘ikai ke ‘ai ke ta’ofi pe tolo ai ‘ae totonu fakalao ‘ae matu’ a kihe fakamaau fakatonutonu pe ta’ofi ha toe fa’ahinga totonu ‘oku ha atu he Konga B ‘oe IDEA, pea ke fai e fakatonutonu ‘eha taha ‘oku poto mo ako kihe ngaahi founa lelei taha ‘oe fakalelei.
 - b. Kuopau ke tauhi ‘ehe USOE ha lisi ‘oe kakai ‘oku nau ako mo poto he fai ‘oe fakalelei pea nau ‘ilo’ i e ngaahi lao moe ngaahi founa fekau’aki moe fai e ako makehe moe ngaahi tokoni makehe. ‘E hanga ‘eha taha fakafosonga mei he USOE ‘o kumi ha taha fakalelei mei he lisi ‘iha fa’ahinga taimi ‘oku fakahu ai ha kole ke fai ha fakamaau fakatonutonu.
 - c. ‘E totongi ‘ehe USOE ‘ae me’ a kotoa fekau’aki moe founa fakalelei, ‘o kau ai e ngaahi fakataha ke fakapapau’ i ‘e fai e fakataha fakalelei.
 - d. Koe fakataha kotoa pe ‘ihe feinga fakalelei, kuopau ke ‘ai hono taimi ‘iha taimi lelei pea fai ‘iha feitu’ u ‘oku faingamalie kihe taha kotoa ‘oku kau he hopo.
 - e. Koe ngaahi me’ a kotoa ‘oku felotoi kiai e ongo faha’ i ‘iha fakamaau fakalelei kuopau ke ‘ai ha tohi pea fakamo’ oni hingoa kiai e ongo tafa’aki. Kuopau ke ‘ave pe meili ha tatau ‘oe fakataha fakalelei ‘ehe tama fakalelei kihe tokotaha kotoa pe he ongo faha’ i kimu’ a he ‘aho ‘e fitu hili e fakataha fakalelei. Kuopau ke ‘ave ‘ehe tokotaha fakalelei ha tatau ‘oe tohi ki mu’ a he ‘aho ‘e 7 kihe ‘Ofisa ‘oe Ako Makehe ‘ihe USOE kimu’ a he ‘aho ‘e 7 hili e fakataha.
 - f. Koe ngaahi konga ‘oe tohi launga na’ e ‘ikai ke veteki he ngaahi felotoi, kuopau ke ‘ave kihe fakamaau, tukukehe kapau kuo felotoi e ongo faha’ i kiha founa kehe.
 - g. Ka hili e taimi kuo ‘osi tuku atu ke fai ai e fakalelei pea te’eki ai ke ma’ u ha tohi fakamo’ oni felotoi, ‘e pehe pe ia na’ e ‘ikai lava ha fakalelei, pea ‘e kei hoko atu e taimi na’ e tukupau ke fai ai e fakalelei.
 - h. Koe ngaahi fepotalanoa’aki na’ e fai lolotonga ‘oe fakataha fakalelei kuopau ke tauhi malu pea ‘ikai faka’ aonga’ i ‘iha ngaahi fakamaau fakatonutonu kehe ‘e fai pe fakamaau hopo, pea kuopau ke fakamo’ oni kinautolu na’ e kau he fakataha ‘e’ikai tenau fakamatala pe lea’aki ha me’ a ki mu’ a pea toki hoko atu e me’ a ke fai. ‘E kei malohi ange ‘ae mafai fakalao ‘oe matu’ a ‘iha toe taha pe toe me’ a ‘o hange koia ‘oku ha he Lao Ako Fakafamili moe Lao kihe Totonu Fakatautaha ‘oe 1974 pe tenau ta’ofi ha ngaahi fakamatala ‘oku totonu ke ma’ u ‘ehe ongo tafa’aki.
 - i. Hili hono ma’ u e tohi kuo ‘osi fakamo’ oni ai ‘ae ongo tafa’aki fakaloua, ‘e hanga ‘ehe USOE ‘o fakapapau’ i kuo ma’ u ha tatau ‘oe tohi ‘ehe vahenga ako pea kenau fai e me’ a kotoa ‘o fakataatau kihe tohi. Kapau ‘e ‘ilo’ i ‘oku te’eki fai ‘ehe vahenga ako ha me’ a ‘o fakataatau kihe tohi femahino’aki, ‘e hanga ‘ehe USOE ‘o fakahoko e ngaahi founa ko hono fakamalohi’ i hono fai.
2. **Ke ‘oua na’ a kau moha faha’ i e tangata fai fakalelei.** Koe taha ‘oku ne fai e fakalelei kuopau:
- a. Ke ‘oua na’ a ngaue kihe:
 - (1) Fa’ahinga vahenga ako pe potungaue fakapule’ anga ‘oku ma’ u totongi ‘ihe Konga B ‘oe IDEA.
 - (2) USOE, kapau ‘oku ‘i ai e ngaahi polokalama tokoni ‘ae ‘Ofisi Ako ‘oku nau fai e ngaahi me’ a ma’ ae tamasi’ i na’ e tu’unga ai e ngaahi fakataha fakalelei.
 - b. Ke ‘oua na’ a ‘i ai ha’ ane kau kiha taha pe kiha potungaue ‘oku kau he ngaahi fakataha fakalelei.
 - c. ‘Oku ‘ikai ke ngaue kihe vahenga ako pe koha potungaue fakapule’ anga koe’ uhi ‘oku totongi ia ‘ehe USOE ke hoko koe tokotaha fakalelei.
3. **Fakataha ke faka’ ai’ ai e fakalelei.**
- a. ‘E lava ‘eha vahenga ako ‘o fokotu’ u ha ngaahi founa ke feinga’ i ‘aki e matu’ a ‘oku ‘ikai kenau fie faka’ aonga’ i e founa fakalelei ke fai ha fakataha, ‘iha taimi moha feitu’ u ‘oku lelei kihe ongo matu’ a moe tafa’aki ‘oku ‘ikai kena fiemalie kiai:
 - (1) ‘Aia ‘oku ‘i ai ‘ene aleapau moe Senita ma’ ae Matu’ a Utah pe koha feitu’ u ‘ihe siteiti ‘aia kuo fokotu’ u fakataatau kihe Konga B ‘oe IDEA, pe koha taha fe’unga kene fakalelei’ i e feta’ emahino’aki.
 - (2) ‘Aia tene lava fakamatala ‘ae ngaahi lelei ‘oe founa fakalelei pea ne faka’ ai’ ai e ongo matu’ a kena faka’ aonga’ i e founa ni.
 - b. He’ikai ke lava ta’ofi pe tolo i ‘eha vahenga ako ‘ae totonu fakalao ‘ae ongo matu’ a kihe founa fakatotolo ‘o fakataatau moe Ngaahi Tu’utu’uni ‘oe Ako Makehe ‘ae USOE kapau ‘oku ‘ikai ke kau e ongo matu’ a kihe fakataha ‘oku fakamatala’ i atu he konga ni.

KUMI HA ‘OFISA FAI HOPO.

1. Kapau ‘e ‘i ai ha taha he ongo tafa’aki ‘oku ‘ikai ke fie kau he fakataha fakalelei pe koha ngaahi fokotu’ u fakalelei, pea kapau ‘oku ‘ikai lava ‘ehe fakalelei ‘o veteki ‘ae ngaahi ta’efemahino’aki, ‘e hanga leva ‘ehe Talekita ‘oe Ako Makehe mei he USOE ‘o to’ o ta’ e filifilimanako ha ‘ofisa fakalelei mei he lisi ‘oku nau ma’ u. Koe taimi moe ola ‘oe ngaahi fakalelei na’ e fai ‘ehe tokotaha ni ‘oku ‘ata kiha taha kene sio kiai. Kuopau ke tauhi ‘eha vahenga ako moe USOE ha lisi ‘oe kakai tenau lava fai e ngaue fakalelei ‘o

kau ai ‘enau ako moe hisitolia ngae, ‘aia kuo ako’i mo fakangofua ‘ehe USOE. Kuopau ke muimui pau ‘ae ‘ofisa fakamaau kihe ngaahi ngae moe ngaahi founa kuo fokotu’u ‘ehe USOE.

2. ‘Oku ‘ikai ke totonu ke ‘ai ha ‘ofisa fakamaau kiha fakatonutonu ‘oku ‘iai ha’ane kaunga pe kau ‘ihā fa’ahinga founa kihe palopalema ‘oku alea’i pe ko ha taha he ongo tafa’aki. ‘Oku ‘iai ha’ana fetu’utaki ‘ihā fa’ahinga founa. ‘Oku fiema’u ha taha tene fakamaau’i totonu e fakatonutonu ta’e kau kiha fa’ahi. Ko ha taha ngae kihe vahenga ako pe koe pule’anga ‘oku ‘iai ha’ane fetu’utaki fakangaue moe tamasi’i ‘oku ‘ikai totonu ke kau mo ia.
3. Kapau ‘oku ‘iai ha taha ‘oku fe’unga kene fai e fakatonutonu ka ‘oku ‘ikai ke ngae kihe USOE ka ‘oku totongi pe ia ‘ehe USOE, ‘e lava pe ia ke ‘ofisa hopo.
4. ‘E lava ke fakafisi ‘ae ‘ofisa fakamaau mei ha fakatonutonu kapau ‘oku ne ‘ilo’i hifo ‘oku ‘ikai kene lava fai ha fakamaau totonu koe’uhi ko ha’ane ngaahi ongo pe fakakaukau ‘e fakafeau ‘aki ha fakamaau totonu.

NGAAHI ME’A KE FAI KI MU’A PEA TOKI FAI E FAKAMAAU FAKATONUTONU.

1. Kuopau ke fakaha ‘ehe ‘ofisa fakamaau kihe ongo matu’a, tokotaha tauhi, vahenga ako, pea moe USOE ‘ihā taimi lahi ki mu’a pea toki fai ‘ae fakatonutonu kenau ‘ilo ‘ae ‘aho, taimi pea moe feitu’u ‘e fai ai ‘ae fakamaau fakatonutonu.
2. Kuopau ke fakapapau’i ‘ehe ‘ofisa fakamaau ‘oku fai e fakatonutonu he feitu’u moe taimi ‘oku lelei kiate kinautolu kotoa pe ‘oku kau he hopo.
3. Kapau ‘oku pehe ‘ehe ‘ofisa fakamaau ‘oku fiema’u, ‘e lava ke fai ha fakataha kimu’a ke fai ai e ngaahi me’ko eni:
 - a. Fakamahino’i e ngaahi ‘uhinga ‘oku fai ai e fakamaau.
 - b. Fakamahino’i e ngaahi totonu fakalao ‘ae ongo tafa’aki.
 - c. Fakamahino’i e ngaahi founa hono fai ‘oe fakamaau.
 - d. ‘Oange kihe ongo tafa’aki ‘ae faingamalie ke fevahevahé’aki e ngaahi fakamatala. Kuopau ke fai e fakataha ni ‘o ‘ikai toe si’i ange he ‘aho ‘e nima ki mu’a pea fai e hopo fakamaau.
4. Kuopau ke fakaha ‘ehe tafa’aki taki taha ‘ae hingoa kakato, lakanga, ngae, moe feitu’u ngae ‘oe kau fakamo’oni kotoa. Kuopau ke ‘omai mo ha fakamatala nounou ‘oe fakamatala tenau fai moha toe ngaahi fakamatala kehe. Kuopau ke ‘omai e ngaahi fakamatala ko eni kimu’a he ‘aho ‘e 5 pea fai e fakamaau..
5. Lolotonga ‘oe fakataha ko eni kimu’a he hopo, pe koe tohi ‘e ‘ave, kuopau ke fakapapau’i ‘ehe ‘ofisa fakamaau ‘oku fakamatala’i kakato kihe ongo matu’a ‘a ‘ena ngaahi totonu fakalao feku’aki moe fakamaau fakatonutonu.

NGAAHI TOTONU KIHE FAKAMAAU HOPO.

Ko e tokotaha kotoa ‘oku kau he fakamaau hopo ‘oku ‘iai ‘ene totonu ke:

1. Kuopau ke ‘iai ha loea pe ha taha ‘oku ‘iai ‘ene ‘ilo pe ako makehe feku’aki moe palopalema ‘ae fanau ako alonga.
2. Fakaha e fakamo’oni, fakafepaki’i, fakapapau’i pea fakamalohi’i ke ha’u kihe fakamaau hopo e kau fakamo’oni.
3. Ta’ofi e fakahu ‘oe ngaahi me’ko kihe hopo na’e ‘ikai ke ‘omai ‘aho ‘e 5 ki mu’a pea toki fai e fakamaau..
4. Ke ‘omai ha tohi pe lekooti fakakomipiuta ‘oe hopo kapau ‘oku fiema’u ‘ehe ongo matu’a.
5. Ke ‘omai ha tohi pe lekooti fakakomipiuta ‘oe ngaahi ‘ilo pe tu’utu’uni kapau ‘oku fiema’u ‘ehe ongo matu’a.
6. Ki mu’a he ‘aho ‘e 5 pea toki fai e hopo, kuopau ke fakaha ‘ehe ongo tafa’aki fakatou’osi kihe tafa’aki ‘e taha ‘ae ngaahi fakamatala ‘e faka’oonga’i he hopo ‘o fakatatau kihe fakakaukau ‘ae tafa’aki koia.
7. ‘E lava ‘o ta’ofi ‘ehe ‘ofisa fakamaau ha taha mei he hopo kapau ‘oku ‘ikai kenau fai kihe ngaahi me’ko ‘oku ha atu ‘i ‘olunga pea mo hono ‘omai e ngaahi fakamatala pe me’ko fo’ou na’e ‘ikai ke ‘ilo kiai e tafa’aki ‘e taha.

NGAAHI TOTONU FAKALAO ‘AE MATU’A HE HOPO.

Ke toe tanaki kihe ngaahi totonu fakalao ‘oku ‘asi atu ‘i ‘olunga, ‘oku totonu ke mahino kihe ongo matu’o ‘oku ‘iai ‘ena totonu ke fakapapau’i ‘oku ‘ihā hopo ‘ae tamasi’i ‘oku fai kiai e hopo, pea kena fakangofua ke ‘ata kiha taha pe ke ha’u ‘o fanongo he hopo pe ‘ikai. Ko e lekooti moe ngaahi me’ko ‘oku ‘ilo he hopo, kuopau ke ‘oange ta’e totongi kihe ongo matu’o.

TU’UTU’UNI ‘AE ‘OFISA FAKAMAAU.

Kuopau ke fai ‘ae tu’utu’uni ‘ae ‘ofisa fakamaau ‘o fakatatau moe ngaahi founa ko eni:

1. Koe tu'utu'uni 'oe hopo kuopau ke fai 'ihe tohi pe 'ave fakakomipiuta kapau 'oku fiema'u 'ehe ongomatu'a. Kapau 'oku 'ave tohi, kuopau ke lesista pea 'ave kimu'a he 'aho 'e 45 hili 'ae hopo. 'E kole 'ehe ongo tafa'aki fakatou'osi ke 'ave ha tatau 'oe tohi kihe ongo matu'a, vahenga ako, kau fakaofonga kehekehe, pea kihe 'Ofisa Tauhi Lao 'oe USOE.
2. Koe tu'utu'uni 'ae 'ofisa fakamaau kuopau ke 'asi ai e ngaahi me'a na'e 'ilo moe ngaahi mo'oni moe ngaahi 'uhinga 'oe 'ilo moe ngaahi tu'utu'uni koia.
3. Koe tu'utu'uni 'ae 'ofisa fakamaau 'e fai meihe ngaahi me'a moe ngaahi fakamo'oni na'e fai 'ihe hopo.
4. 'E tauhi ha lekooni totonu 'oe ngaahi lea moe ngaahi me'a kotoa na'e fai he hopo pea kau ai e ngaahi me'a moe ngaahi fakamatala na'e fiema'u 'ehe ongo tafa'aki ke 'asi he lekooti.
5. Koe ha e tu'utu'uni 'ae 'ofisa fakamaau kuopau ke fai pau kiai e ongo matu'a, vahenga ako, kau ngau, kau 'ofisa, moe kau fakaofonga tuku kehe kapau 'e fai ha kole fakatonutonu mei ha taha 'oe ongo tafa'aki.
6. Hili hono fai e tu'utu'uni 'ae 'ofisa fakamaau, kuopau ke fakapapau' 'ehe USOE 'oku fai pau 'ae vahenga ako kihe me'a na'e tu'utu'uni. Kapau 'e 'ilo'i 'oku 'ikai fai 'ae vahenga ako kihe tu'utu'uni, 'e hanga 'ehe USOE 'o fai e ngaahi me'a ke fakamalohi'i hono fai.
7. 'E hanga 'ehe 'Ofisa Tauhi Lao pe ko hano fakaofonga 'o 'ave 'ae ngaahi me'a kuo 'ilo kihe Fakataha Fale'i kihe Ako Makehe he 'Ofisi Ako 'oe Siteiti (USEAP) pea 'ai ke 'ilo kiai e kakai hili hono fakapuliki e ngaahi hingoa 'oe kakai na'e fai pe kau kihe hopo .

HOPO HOPO 'EKE HUHU'I.

'E ngofua ha taha he ongo tafa'aki kene hopo 'eke hahu'i 'ihe launga 'o fakatatau kihe Konga 615 'oe Lao Ma'ae Fa'ahinga Alonga. "'E lava fai e hopo kole hahu'i 'iha fa'ahinga fakamaau'anga fakasiteiti kimu'a he 'aho 'e 30 hili hono ma'u e tu'utu'uni 'ae 'ofisa fakamaau. 'E lava 'eha fakamaau'anga pule'anga lahi 'o 'ai e taimi tatau ki ha'anе ngaahi tu'utu'uni."

1. 'E hanga 'ehe fakamaau'anga 'o fai 'ae ngaahi me'a ko eni kiha fa'ahinga launga 'e 'omi kiai:
 - a. Ke 'omai kiai e ngaahi lekooti 'oe ngaahi founa fai 'oe fakamaau fakatonutonu.
 - b. Ke 'omai moha ngaahi me'a pe fakamatala kehe 'oku loto kiai e ongo tafa'aki.
 - c. Ke 'oange ha ngaahi tu'utu'uni fakafiemalie 'oku pehe 'ehe fakamaau'anga 'oku totonu, 'o fai 'ene ngaahi tu'utuni fakatatau ki he ngaahi me'a kotoa kuo 'osi 'omi kenau 'ilo.
2. 'Oku mafai 'ae ngaahi fakamaau'anga fakavahe 'oe Pule'anga 'Amelika ke fai 'ene tu'utu'uni kiha ngaahi launga 'oku fai fekau'aki moe Vahe 615 'oe IDEA, tatau ai pe pe koeha e lahi e pa'anga 'oku fai kiai e kole hahu'i.
3. 'Oku 'ikai ha me'a 'ihe konga ko eni 'oku ne ta'ofi pe fakangatangata 'ae ngaahi totonu fakalao, ngaahi founa moe ngaahi totongi hahu'i 'oku ma'u 'ihe Konisitutone 'ae Pule'anga 'Amelika, pea moe Lao ma'ae kakai 'Amelika Alonga 'oe 1990, Lao Fika V 'oe Huhu'i 1973, pe koha toe ngaahi lao fakapule'anga 'oku malu'i'aki e ngaahi totonu 'ae fanau alonga, tuku kehe kapau 'oku te'eki ke fakahu e ngaahi pepa kole hahu'i, kuo te'eki ai ke fai e me'a kotoa pe 'oku fiema'u ke fai 'o fakatatau kihe Vahe 615 'oe IDEA (Ngaahi Founa Malu'i).

FAKANOUNOU'I 'OE NGAAHI FOUNGA HOPO FAKATONUTONU.

Ko e ngaahi founa 'oe hopo fakatonutonu fakanounou kuopau ke fai e me'a tatau moe ngaahi founa 'oe hopo fakatonutonu, tuku kehe kapau 'e pehe 'ehe 'ofisa fakamaau:

1. 'Oku 'iai e totonu 'ae ongo tafa'aki ke ta'ofi hono 'omai ha ngaahi me'a kihe hopo na'e te'eki kenau 'ilo kiai 'aho 'e 2 kimu'a pea fai 'ae hopo fakanounou.
2. Ke 'oua 'e toe si'i ange he 'aho 'e 2 kimu'a pea fai e hopo fakanounou, kuopau ke fakaha 'ehe ongo tafa'aki fakatou'osi kihe tafa'aki 'e taha 'ae ngaahi fakafuofua 'oe ngaahi me'a tenau fai 'ihe hopo.

Kuopau ke fai e hopo fakanounou 'eha 'ofisa fakamaau 'oku 'ikai ha'anе kau kiha fa'ahi pea kene fai e me'a kotoa fakatatau kihe fiema'u 'ae Ngaahi Tu'utu'uni Ako Makehe 'ae USOE kihe kau 'ofisa fakamaau. 'Oku totonu ke taha eni 'oku 'ata hono taimi kene fai e hopo pea ne fai e tohi ke ma'u e taimi fiema'u 'ehe hopo fakanounou. Kapau 'e to'o ha hingoa 'oha 'ofisa mei he lisi 'o kinautolu tenau lava fai e hopo, pea tatau 'ae me'a kotoa moe ngaahi tu'utu'uni 'oe lao kae 'ikai 'i ai hano taimi kene fai e fakamaau, 'e to'o leva hono hingoa kae 'ai e hingoa 'oe tokotaha 'oku hoko atu he lisi. 'E fai e founa ni kae 'oua kuo ma'u ha taha 'oku 'ata hono taimi kene fai e hopo fakanounou.

Kuopau ke 'ave ha tohi 'oku 'asi ai e tu'utu'uni 'ae 'ofisa fakamaau ki mu'a he 'aho 'e 45 hono ma'u e tu'utu'uni 'ae fakamaau kihe vahenga ako na'a ne kole ke fai e hopo fakatonutonu 'o 'ikai toe fai ha faka'uhinga'i pe fakaloloa'i. Koe lahi 'oe taimi 'ihe konga ko eni kuo fokotu'u ke fai ai e fakamaau fakanounou 'oku tatau pe koe vahenga ako na'e fai e kole ke fai e hopo fakanounou.

Koe tu'utu'uni 'ae 'ofisa fakamaau 'ihe hopo fakanounou 'oku 'ikai toe ue'i, pea fakatatau kihe ngaahi founa kiha tu'utu'uni 'oe founa hopo fakanounou, pea 'e lava kole hahu'i 'aki ha hopo.

TU'UNGA FAKAAKO 'OE TAMASI'I AKO LOLOTONGA E NGAAHI HOPO.

1. Tukukehe ki hano toe kole 'oha Feitu'u Ako Fakataimi (IAES) moha ngaahi me'a kehe 'oe Ngaahi Tu'utu'uni Ako Makehe 'oe USOE, lolotonga hono kei fakatatali ha hopo pe ngaahi founa fakatatau kihe Ngaahi Tu'utu'uni Ako Makehe 'oe USOE, ko e

- tamasi'i 'oku kau he hopo kuopau kene nofo he kalasi 'ihe tu'unga fakaako 'oku lolotonga 'iai tuku kehe kapau 'oku loto taha e vahenga ako moe ongo matu'a kiha me'a kehe.
2. Kapau koe hopo 'oku fai te'eki fakahu e tamasi'i kihe ako, kuopau ke fakahu e tamasi'i kiha polokalama fakaako 'ae vahenga ako 'o kapau 'e loto kiai e ongo matu'a, kae 'oua kuo 'osi e ngaahi hopo.
 3. Kapau 'oku tatau e tu'utu'uni 'ae 'ofisa fakamaau moe loto 'oe ongo matu'a 'oku totonus ke fetongi e kalasi 'ae tamasi'i, kuopau koe 'ave 'oe tamasi'i kihe kalasi ko e fakapapau he vaha'a 'oe vahenga ako moe ongo matu'a kihe 'uhinga 'oe kalasi "nofo ma'u" 'o hange 'oku 'asi he Ngaahi Tu'utu'uni Ako Makehe 'oe USOE, 'o kau ai e ngaahi me'a fakalao.

NGAAHI FAKAMOLE FEKAU'AKI MOE HOPO:

Koe ngaahi fakamole kotoa moe ngaahi mo'ua moe totongi e 'ofisa fakamaau, kau fai lekooti fakamaau'anga pe fakatonulea, ko e fatongia ia 'oe USOE 'o fakatatau kihe ngaahi tu'utu'uni moe ngaahi founa 'oe USOE. Ko e fatongia 'oe ongo matu'a moe vahenga ako kena totongi e kau loea moe ngaahi pa'anga kehe fekau'aki moe hopo, hange koe fakamatala 'ae kau fakamo'oni, kau fakamo'oni makehe moe pa'anga totongi huhu'i. 'E totongi e ngaahi me'a ni mei he pa'anga 'ae vahenga ako, siteiti pe pa'anga fakapule'anga kehe.

FAKAFUOFUA E TOTONGI 'OE KAU LOEA.

1. 'E lava 'eha fakamaau'anga 'o pehe ko e ngaahi ngae pe hopo fekau'aki moe konga 615 'oe IDEA ke 'ange pa'anga kihe ongo matu'a kapau 'oku na mo'oni, ke 'oange ha pa'anga ke tokoni hono totongi e loea pea ke foaki e pa'anga ko eni kihe ongo matu'a kapau 'oku 'ilo 'oku na mo'oni.
2. 'E lava 'eha fakamaau'anga 'o foaki ha pa'anga ke totongi 'aki e loea 'o fakatatau moe ngaahi me'a ko eni:
 - a. Koe ngaahi pa'anga 'oku foaki 'o fakatatau kihe Lao 615(i)(3), kuopau ke fakatatau kihe tu'unga fakapa'anga 'ihe feitu'u koia 'o hange koe ngaahi tokoni 'oku foaki ma'ae kakai. He'ikai ngofua ha 'ai pa'anga ponasi pe toe ngaahi totongi makehe mei he me'a kuo fokotu'u atu he konga ko eni.
 - b. Koe totongi 'ae kau loea moe ngaahi totongi kehe fekau'aki mo 'enau ngae he'ikai ke 'oange 'iha fa'ahinga founa 'o fakatatau kihe Konga 615 'oe IDEA kihe ngaahi ngae fai kimu'a pea toki 'omi e tohi tu'utu'uni 'oe totongi huhu'i kiha matu'a kapau:
 - (1) Koe pa'anga totongi huhu'i kuopau ke fai 'ihe lolotonga 'oe taimi 'oku fiema'u 'ehe Tu'utu'uni 68 'oe Ngaahi Lao kihe Ngaahi Founa 'oe Pa'anga Totongi Huhu'i, pe 'ihe taimi 'oku fai ai ha ngaahi me'a fekau'aki moe anga hono fakale 'oe me'a ni, ke 'oua na'a fai 'o toe si'i ange he 'aho 'e 10 kimu'a pea fai 'ae ngaahi totongi pa'anga.
 - (2) 'Oku 'ikai ke tali 'ae pa'anga totongi huhu'i hili e 'aho 'e 10.
 - (3) Kapau 'e 'ilo 'ehe fakamaau'anga pe koe 'ofisa fakamaau 'oku lahi ange 'ae me'a 'oku 'oange kihe ongo matu'a he me'a na'e fai kiai e alea.
 - c. He'ikai ke 'iai ha totongi fakaloea 'oha me'a fekau'aki moe fakataha 'ae komiti ako fekau'aki moe tamasi'i (IEP), tuku kehe kapau koe fakataha na'e 'uhinga koe ale'a i 'oe ngaahi founa hono fai e hopo pe koe ngaahi tu'utu'uni fakalao.
 - d. 'E ngofua ke foaki e totongi 'ae loea moe ngaahi totongi fakalao kehe kiha matu'a kapau 'oku 'ilo ange na'e totonus 'ae matu'a pea na'e totonus 'aupito pe 'ene fakafisinga'i e totongi huhu'i na'e fai kiai e alea.
 - e. Tuku kehe kapau 'oku hange koe me'a 'oku ha atu 'i lalo ni, 'e hanga 'ehe fakamaau'anga 'o fakasi'isi'i e lahi 'oe totongi 'ae kau loea kapau:
 - (1) Kapau 'e hanga 'ehe matu'a 'o fakafaingata'a'ia'i hano kumi ha fakalelei lolotonga 'oe hopo.
 - (2) Koe lahi 'oe totongi 'ae loea 'oku lahi ange ia he totongi fakahoua 'oe kau loea he feitu'u koia 'o fakatatau kihe ngae tatau 'ae kau loea 'oku nau poto tatau, ongoongo tatau mo angai ngae tatau..
 - (3) Koe taimi moe ngaahi ngae fakaloea na'e fai 'oku fu'u lahi 'aupito ia he me'a na'e totonus ke fai.
 - (4) Na'e 'ikai ke 'oange 'ehe loea fakafofonga 'ae matu'a 'ae ngaahi fakamatala fiema'u 'ehe vahenga ako 'ihe ngaahi founa launga 'aia 'oku fiema'u 'ehe Ngaahi Tu'utu'uni 'oe Ako Makehe 'oe USOE.
 - f. He'ikai lava ha fakasi'isi'i e totongi 'ae loea 'iha ngae pe ngaahi founa kapau 'oku 'ilo 'ehe fakamaau'anga na'e hanga 'ehe USOE pe koe vahenga ako 'o fakafe'atungia'i e ngaahi feinga ke fakalelei'i e ta'efemahino'aki, pe 'oku 'iai ha maumau'i 'oe Konga 615 'oe IDEA.

FAKAFOFONGA 'OE ONGO MATU'A.

1. Kuopau ke fakapapau'i 'ehe vahenga ako 'oku malu'i e ngaahi totonus fakalao 'ae tamasi'i alonga kapau 'oku 'ikai ke lava 'ilo 'ae matu'a hili 'ae feinga kotoa kuo nau fai ke fakatotolo'i pe 'oku 'ife 'ae ongo matu'a, pe koe tamasi'i 'oku tauhi fakapule'anga. Hili 'ae ngaahi me'a ko eni, 'e kumi leva ha taha koe fakafofonga matu'a. Kuopau ke tauhi 'ehe vahenga ako ha lisi 'o kinautolu kotoa pe kuo nau 'osi fai e ngaahi ako ma'ae matu'a fakafofonga. Kuopau ke fokotu'u e ngaahi founa ke fili 'aki e matu'a fakafofonga.

2. 'E lava 'ehe fakaofonga matu'a ke fakaofonga'i e tamasi'i he ngaahi me'a kotoa pe fekau'aki moe faka'ilonga'i, sivi moe ngaahi kalasi 'ae tamasi'i, 'o kau ai 'ae fakapapau'i 'oku 'iai ha aka ta'etotongi fe'unga ma'ae tamasi'i.
3. Kuopau ke fakapapau'i 'ehe vhenga ako, ko e tokotaha 'oku fili koe fakaofonga matu'a 'oku:
 - a. 'Ikai ke nguae kihe USOE pe vhenga ako pe koha potungaue 'oku kau kihe ako pe ko hono tauhi 'oe tamasi'i.
 - b. 'Ikai ha'ane kaunga 'iha fa'ahinga founa 'e fe'atungia'i 'aki e ngaahi me'a kihe tamasi'i moe ngaahi me'a 'oku ne fakaofonga'i.
 - c. 'Oku ne ma'u e 'ilo moe taukei fakangau kene fakaofonga'i lelei 'ae tamasi'i.
4. 'E lava 'ehe vhenga ako 'o fili ha taha ke fakaofonga matu'a kapau 'oku nguae kiha kautaha 'oku 'ikai koha kautaha fakapule'anga 'oku nau fai e ngaahi tauhi kae 'ikai fekau'aki moe ngaahi tauhi fakaako 'ae tamasi'i pea fekau'aki moe ngaahi founa 'oku 'asi he konga 3.b moe c 'i 'olunga.
5. Koha taha 'oku fe'unga koe fakaofonga matu'a 'o fakatatau kihe ngaahi me'a 'oku 'asi atu he konga ko eni 'oku 'ikai nguae kiha kautaha koe'uhu pe 'oku totongi ia 'ehe kautaha koia kene hoko koe fakaofonga matu'a.

FOAKI 'OE TOTONU FAKALAO 'AE MATU'A HE TA'U LAHI FE'UNGA 'AE TAMASI'I.

1. Fakatatau kihe lao fekau'aki moe fanau ako kotoa pe, 'ihe taimi 'oku a'u ai ha tamasi'i 'o ta'u 18 (tuku kehe e fanau 'oku pehe 'ehe fakamaau'anga 'oku 'ikai kenau lava fai ha me'a), kuopau ke hanga 'ehe vhenga ako 'o fai ha Fakatokanga hange koia 'oku fiema'u 'ehe Ngaahi Tu'utu'uni 'oe Ako Makehe 'oe USOE kihe tamasi'i pea moe ongo matu'a, pea moe ngaahi totonu fakalao kotoa pe 'ae ongo matu'a fakatatau kihe Konga B 'oe IDEA pea moe Ngaahi Tu'utu'uni 'oe Ako Makehe 'oe USOE ke fakafoki kihe tamasi'i.
2. Koe ngaahi totonu fakalao kotoa pe 'ae ongo matu'a 'o hange koia 'oku 'asi he Konga B 'oe IDEA moe Ngaahi Tu'utu'uni kihe Ako Makehe 'oe USOE, kuopau ke 'oange kihe tamasi'i kuo ta'u 18 'oku lolotonga fakahoko pilisone 'iha fa'ahinga pilisone pe 'oe pule'anga.
3. Kapau 'oku 'iai ha tamasi'i alonga 'oku 'ilo'i 'ehe fakamaau'anga 'oku 'ikai kene lava fili pe ma'ana 'ene ngaahi me'a fakaako, 'e hanga leva 'ehe vhenga ako 'o fokotu'ha ngaahi founa ke lava 'ehe ongo matu'a, pea kapau 'oku 'ikai lava 'ehe ongo matu'a, ha taha 'oku ne lava ke fakaofonga'i e ngaahi fiema'u fakaako 'ae tamasi'i tu'unga he ngaahi totonu 'ae tamasi'i he Konga B 'oe IDEA. 'E hanga 'ehe vhenga ako 'o faka'aonga'i e ngaahi founa hono fili e matu'a fakaofonga koe'uhu ke lava fakahoko e ngaahi me'a ni. 'Oku kei ma'u 'ehe matu'a moe tamasi'i 'ae totonu ke 'ilo kihe ngaahi me'a kotoa pe. Koe ngaahi totonu fakalao kehe kotoa pe 'ae matu'a, 'e fakafoki ia kihe tamasi'i 'o fakatatau kihe Konga B.
4. 'Oku fiema'u ke 'iai ha fakamatala 'ihe IEP 'ae tamasi'i ako, kamata he ta'u 'e taha pe lahi ange ki mu'a pea toki ta'u 18 e tamasi'i, 'o 'asi ai kuo 'osi fakamahino'i kihe matu'a moe tamasi'i 'a 'enau totonu fakalao 'ihe Konga B 'oe IDEA pea mo hono 'oange 'oe ngaahi totonu fakalao ni kihe tamasi'i ha'ane ta'u 18, 'o fakatatau kihe Ngaahi Tu'utu'uni ma'ae Ako Makehe 'oe USOE. 'Oku kei ma'u 'ehe matu'a moe tamasi'i 'ae totonu ke 'ilo kihe ngaahi me'a kotoa pe. Koe ngaahi totonu fakalao kehe kotoa pe 'ae matu'a, 'e fakafoki ia kihe tamasi'i 'o fakatatau kihe Konga B.

MALU'I KE 'OUA 'E 'ILO HA TAHA KIHE NGAAGHI FAKAMATALA.

1. Ko e ngaahi faka'uhinga'i 'oe ngaahi fo'i lea 'oku faka'aonga'i he konga ko eni:
 - a. **Ngaahi fakamatala fakafo'ituitui** 'oku 'uhinga kihe ngaahi fakamatala 'oku kau ai:
 - (1) Hingoa 'oe tamasi'i, mo 'ene matu'a, moe kau memipa kehe 'oe famili.
 - (2) Tu'asila 'oe tamasi'i.
 - (3) Faka'ilonga fakafo'ituitui 'oe tamasi'i, hange ko hono fika nguae pe fika fakaako.
 - (4) Lisi 'oe ngaahi me'a fekau'aki moe tamasi'i pe ngaahi fakamatala fekau'aki moe anga 'oe fotunga moe 'asi 'ae tamasi'i ke 'ilo'i ngofua 'aki ia.
 - b. **Maumau'i** 'oku 'uhinga ki hono faka'auha pe to'o e ngaahi fakamatala fakafo'ituitui koe'uhu ke 'ikai kei lava 'o 'ilo'i e tamasi'i mo 'ene fekau'aki moe ngaahi fakamatala..
 - c. **Ngaahi lekooti fakaako** 'oku 'uhinga kihe ngaahi "lekooti fakaako" hange koia 'oku fakamatala'i he 34 CFR Konga 99 (ngaahi tu'utu'uni fekau'aki mo hono fakahoko 'oe Ngaahi Totonu Fakaako Fakafamili pea moe Lao Ki He'ete Totonu Fakaekita 'oe 1974).
 - d. **Potungaue nguae** 'oku 'uhinga kihe potungaue pe feitu'u 'oku ne tanaki, tauhi mo faka'aonga'i e ngaahi fakamatala fakafo'ituitui, pe 'oku ma'u mei ai e ngaahi fakamatala, 'o hange koe Konga B 'oe IDEA.
2. 'E hanga 'ehe USOE pe koe vhenga ako 'o fokotu'ha pea fai ha ngaahi founa 'aia 'oku tatau moe ngaahi fiema'u 'oe Konga B 'oe IDEA pea moe Ngaahi Tu'utu'uni 'oe Ako Makehe 'oe USOE, 'o kau ai e ngaahi fakamatala kihe matu'a fekau'aki moe:
 - a. Ha fakamatala 'ihe lea 'ae matakali kehekehe 'ihe siteiti.

- b. Ha fakamatala'i 'oe fanau 'oku tauhi honau ngaahi fakamatala fakafo'ituitui, ngaahi fakamatala 'oku fiema'u, ngaahi founa kuo fokotu'u 'ehe USOE ki hono tanaki 'oe ngaahi fakamatala (kau ai e kakai moe feitu'u na'e ma'u mei ai e fakamatala), pea moe me'a ke faka'aonga'i kiai e fakamatala.
 - c. Koha fakamatala'i fakanounou 'oe ngaahi lao moe ngaahi founa kuo fokotu'u 'ehe vahenga ako ke muimui kiai fekau'aki mo hono tauhi, fakahia kiai ni'ihi kehe, ma'u moe faka'auha 'oe ngaahi fakamatala fakafo'ituitui.
 - d. Ha fakamatala 'oe ngaahi totonu fakalao 'ae matu'a moe fanau ako fekau'aki moe ngaahi fakamatala ni, kau ai 'ae ngaahi totonu fakalao he Ngaahi Totonu Fakafamili moe Ngaahi Lao ki He'ete Totonu Fakaekita 'oe 1974 (FERPA) mo hono fakahoko 'oe ngaahi lao ni he 34 CFR Konga 99.
3. Kimu'a pea fai ha faka'ilonga'i, fokotu'utu'u, pe sivi, kuopau ke tala ke pulusi he nusipepa pe ngaahi me'a fakaongoongo kehe, ke fakapapau'i 'oku 'ilo'i 'ehe matu'a kotoa he vahenga ako 'ae me'a 'oku 'amanaki ke fai.
4. **Totonu fakalao ke vakai'i.**
- a. 'E fakangofua 'ehe vahenga ako 'ae matu'a kenau sio mo toe sivi'i ha fa'ahinga lekooti fakaako fekau'aki mo 'enau fanau, 'aia 'oku tanaki, tauhi mo faka'aonga'i 'ehe vahenga ako 'o fakatatau kihe Ngaahi Tu'utu'uni 'oe Ako Makehe 'oe USOE. Kuopau ke fai 'ehe vahenga ako kihe ngaahi me'a 'oku fiema'u ta'e tene fakafe'atungia'i pe kimu'a he ngaahi fakataha 'oe IEP pe koha ngaahi hopo fakamaau, 'o 'ikai toe lahi ange he 'aho 'e 45 mei he taimi na'e fai ai e kole ngofua.
 - b. Koe totonu fakalao ke vakai'i mo sio kihe ngaahi lekooti fakaako 'ihe konga ko eni 'oku kau ai:
 - (1) 'A e totonu ke ma'u ha tali mei he vahenga ako kihe ngaahi kole kihe fakamatala pe fakamahino'i 'oe ngaahi lekooti.
 - (2) 'A e totonu ke kole ke 'omi 'ehe vahenga ako ha ngaahi tatau 'oe ngaahi lekooti 'oku 'asi ai e ngaahi fakamatala kapau 'e hoko hono ta'e 'omai 'oe ngaahi lekooti koha me'a ia ke ta'ofi e matu'a mei he'enau totonu fakalao ke vakai'i pe toe sio kihe ngaahi lekooti.
 - (3) 'A e totonu ke hanga 'eha fakaofonga 'oe matu'a 'o vakai'i mo fakasio 'ae ngaahi lekooti.
 - c. 'E lava 'eha kautaha kene pehe 'oku ma'u 'ehe matu'a 'ae totonu ke sio kihe ngaahi lekooti fekau'aki mo 'ene tamasi'i tuku kehe kapau kuo 'osi fakaha ange kihe kautaha 'oku 'ikai ke 'iai ha totonu 'ae matu'a ke fai pehe 'o fakatatau moe ngaahi lao fakapule'anga fekau'aki moe tauhi fanau, mavae pe vete mali.
5. **Tohi 'o kinautolu na'e sio kihe lekooti.** Kuopau ke tauhi 'ehe vahenga ako ha lekooti 'o kinautolu na'a nau sio kihe ngaahi lekooti fakaako 'oku tanaki, tauhi mo faka'aonga'i he Konga B 'oe IDEA (tuku kehe 'ae matu'a moe kau ngau 'ae vahenga ako), kau ai e hingoa, pea moe 'uhinga hono fakangofua e tokotaha koia ke sio kihe ngaahi lekooti.
6. **Ngaahi lekooti 'oe tamaiki ako toko lahi ange he toko taha.** Kapau 'oku 'iai ha lekooti fakaako 'oku fekau'aki moe fanau ako kehe, kuopau ke ma'u 'ehe matu'a taki taha 'ae totonu ke sio mo vakai'i e konga 'oe lekooti fekau'aki mo 'ene tamasi'i pea ke ma'u mai e fakamatala fekau'aki mo 'ene tamasi' pe.
7. **Lisi 'oe fa'ahinga kalasi fakamatala moe tuku'anga 'oe ngaahi fakamatala.** Kapau 'e fiema'u, 'e hanga 'ehe vahenga ako 'o 'ange kihe matu'a ha lisi 'oe fa'ahinga moe tuku'anga 'oe ngaahi lekooti fakaako 'oku tanaki, tauhi, moe faka'aonga'i 'ehe kautaha koia.
8. **Ngaahi totongi.**
- a. 'E lava 'ehe vahenga ako 'o 'ai ke totongi e tatau 'oe ngaahi lekooti 'oku nau 'ai ma'ae matu'a 'o fakatatau kihe Konga B 'oe IDEA, kapau 'oku faingamalie pe eni kihe matu'a pea 'ikai hoko koha me'a ke ta'ofi ai 'ae matu'a mei he'enau totonu fakalao ke vakai'i mo sio kihe ngaahi lekooti ni.
 - b. 'Oku 'ikai totonu kiha kautaha ke 'ai ke totongi hano kumi pe ma'u e ngaahi fakamatala fekau'aki moe ngaahi me'a he konga ko eni.
9. **Fakatonutonu 'oe ngaahi lekooti he kole 'ae matu'a.**
- a. Koe matu'a 'oku tui koe ngaahi fakamatala he lekooti 'oku tanaki, tauhi moe faka'aonga'i he Konga B 'oe IDEA 'oku 'ikai totonu pe fehalaaki pe maumau'i e mo'ui pe ngaahi totonu 'ae tamasi'i ako, 'e lava kene kole kihe vahenga ako 'oku ne tauhi e ngaahi fakamatala ni ke fakatonutonu ia.
 - b. 'E lava ke pehe 'ehe vahenga ako ke fakatonutonu 'ae fakamatala 'o hange koe kole 'ae matu'a 'iha taimi lelei hono ma'u e kole ni.
 - c. Kapau 'e pehe 'ehe vahenga ako ke 'oua 'e fakatonutonu e ngaahi fakamatala 'o hange koe kole na'e fai, kuopau ke fakahia kihe matu'a 'oku 'ikai ke tali 'ena kole, pea ke fakahia kihe matu'a 'oku 'iai 'ena totonu ke fai ha fakamaau fakatonutonu fekau'aki moe me'a ni.
10. **Faingamalie ke fai ha hopo fakatonutonu.**

- a. ‘E hanga ‘ehe vhenga ako, kapau ‘e fai ha kole kiai, ‘o tuku mai ha faingamalie kiha fakamaau fakatonutonu ke fakamatala’i ‘oku ‘ikai ke ta’e totonu, fehalaaki pe maumau’i e ngaahi tau’ataina fakafo’ituitui moe ngaahi totonu fakalao ‘ae tamasi’i ako.
 - b. Kapau ‘e hili ‘ae fakamaau hopo kuo ‘ilo’i ‘ehe vhenga ako koe ngaahi fakamatala na’e fai he fakataha fakamaau ‘oku ta’etotonu, fehalaaki pe maumau’i e tau’ataina moe ngaahi totonu ‘ae tamasi’i ako, kuopau kene fakatonutonu e ngaahi fakamatala pea ke fakaha eni ‘ihe tohi kihe matu’.
 - c. Kapau ‘e hili ‘ae fakataha fakamaau kuo pehe ‘ehe vhenga ako ‘oku lelei pea ‘ikai ke ta’etotonu, fehalaaki pe maumau’i e tau’ataina moe ngaahi totonu ‘ae tamasi’i, kuopau ke fakaha kihe matu’ ‘ae totonu ke hiki he lekooti ‘oe tamasi’i ‘ae ngaahi fakamatala ‘oku nau tauhi ‘oku totonu pea ke fai ha’anau fakamatala kihe ‘uhinga ‘oku nau pehe ai ‘oku ‘ikai kenau loto kihe tu’utu’uni ‘ae vhenga ako.
 - d. Koha ngaahi fakamatala ‘oku fakahu kihe ngaahi lekooti ‘oe tamasi’i ‘ihe konga ko eni kuopau ke tauhi ‘ehe vhenga ako, pea kapau ‘e fakaha ‘ehe vhenga ako ‘ae ngaahi lekooti ‘oe tamasi’i pe koe konga ‘oku fai kiai e ta’eloto kiha taha, koe ngaahi fakamatala ko eni kuopau ke ‘ilo kiai ‘ae ongo matu’.
11. **Ngaahi founa ‘oe hopo.** Ko ha hopo ‘aia ‘oku ‘eke’i ai e totonu ‘oe ngaahi lekooti fakaako, kuopau ke fai ‘o fakatatau kihe 34 CFR 99 ‘o hange koe ngaahi founa ‘oku ha atu ‘i lalo ni. Kuopau ke fai e ngaahi founa hopo ‘ae vhenga ako ‘o fakatatau kihe ngaahi me’a ko eni:
- a. Kuopau ke fai e hopo hili ha taimi si’i hono ma’u ‘ehe vhenga ako ‘ae kole, pea ‘e fakaha kihe matu’ a pea moe tamasi’i ako ‘ae ‘aho, feitu’u moe taimi ‘e fai ai e hopo ha taimi lahi ki mu’ a pea toki fai.
 - b. Koe hopo ni ‘e lava ke tataki ‘eha taha pe ‘o kau ai e kau taki ‘oe vhenga ako pea ‘ikai ha’anau kaunga ‘iha fa’ahinga founa kihe me’a ‘e hoko he hopo.
 - c. Koe matu’ ‘ae tamasi’i ako pe koia ‘oku ui koha tamasi’i ako, tene ma’u ha faingamalie kakato mo lelei ke fakaha e ngaahi me’a ‘oku mahu’inga kihe ngaahi me’a ‘oku fai kiai e hopo, pea ‘e lava ke tokoni’i pe fakafofonga’i ‘eha taha pe ‘oku loto kiai ka tene totongi ‘aki ‘ene pa’anga pe ‘a’ana, a’u kihe totongi ha loea.
 - d. Kuopau ke fakaha ‘ehe vhenga ako ‘iha tohi ‘ae tu’utu’uni kuo ne fai ‘iha vaha’ a taimi fe’unga hili ‘ae hopo.
 - e. Koe tu’utu’uni ‘ae vhenga ako kuopau ke fai ‘o fakatatau kihe ngaahi fakamatala moe ngaahi me’a na’e fai ‘ihe hopo, pea ke kau ai foki hano to’o me’a lalahi ‘oe ngaahi ‘uhinga kihe tu’utu’uni.
12. **Fakangofua ‘ehe matu’.**
- a. Tuku kehe ‘ae ngaahi me’a ‘oku ‘asi he “Ngaahi Founa Tautea” ‘aia ‘oku ‘ikai fiema’u e fakangofua ‘ae matu’ ‘ihe Konga 99, kuopau ke ma’u e fakangofua mei he matu’ a pea toki lava ke faka’ata ha ngaahi fakamatala fakafo’ituitui ke:
 - (1) Fakaha kiha taha tuku kehe ‘ae kau taki mei he ngaahi kautaha ‘oku nau tanaki mo faka’aonga’i e ngaahi fakamatala ‘ihe konga ko eni.
 - (2) Faka’aonga’i kiha toe ‘uhinga kehe mei he ngaahi me’a ‘oku ha atu he konga ko eni.
 ‘E ‘ikai lava ‘eha vhenga ako ‘o tuku atu ha fakamatala mei he ngaahi lekooti fakaako kiha ngaahi kautaha ta’e ma’u ha fakangofua mei he matu’ a tuku kehe kapau ‘oku fakangofua ‘o fakatatau kihe 34 CFR 99.131 moe 99.34 (FERPA).
 - (1) ‘Oku pehe ‘ehe lao 34 CFR 99.31 ‘e:
 - (a) ‘E lava ‘eha vhenga ako ‘o fakaha atu e fakamatala fakafo’ituitui mei he ngaahi lekooti fakaako ‘oha tamasi’i ako ta’e ma’u ha fakangofua mei he matu’ a pe mei ha tamasi’i kuo ta’u lahi fe’unga:
 - 1) Kihe kau taki fakaako kehe, kau ai e kau faiako ‘ihe vhenga ako ‘aia ‘oku pehe ‘ehe vhenga ako ‘oku nau ma’u ha ‘uhinga fakaako lelei.
 - 2) Kihe kau taki ‘oha vhenga ako kehe pe ngaahi ako ‘aia ‘oku feinga ‘ae tamasi’i ke hu ‘o ako ai, ‘o fakatatau kihe ngaahi me’a ‘oku ‘asi he 34 CFR 99.34 ‘i lalo.
 - (2) Koe lao 34 CFR 99.34 ‘oku pehe:
 - (a) Koha vhenga ako ‘oku ne ‘ave ‘ae ngaahi lekooti fakaako ‘oha tamasi’i ‘o fakatatau kihe lau ‘ae 34 CFR 99.31 ‘i ‘olunga kuopau kene feinga fakamaatoato ke fetu’utaki kihe matu’ a pe tamasi’i ‘i honau tu’asila ‘oe ‘ave ‘oe lekooti, tuku kehe:
 - 1) Kapau koe ‘ave ‘oe ngaahi lekooti koe’uhi koe kole ‘ae ongo matu’ a pe koh tamasi’i kuo ta’u lahi fe’unga kihe vhenga ako ‘oku ‘iai e lekooti.
 - 2) ‘Ihe taimi ‘oku fakakau ai ‘ehe vhenga ako ‘i he’ene ngaahi tohi fakatokanga fakata’u ‘ae ngaahi founa malu’i, ke mahino koe lao fakaako ‘ae vhenga ako ke ‘ave e ngaahi

lekooti fakaako kiha ako ‘oku feinga ‘ae tamasi’i ke ‘alu kiai, ‘oku ‘ikai ke fiema’u e vahenga ako kene toe ‘oatu ha toe fakatokanga kehe.

- c. Koha kautaha fakaako ‘oku ne ma’u ha ngaahi fakamatala fakafo’ituitui mei ha kautaha fakaako kehe pe kakai, tene lava ‘o faka ‘ae ngaahi fakamatala kihe kautaha faka’aho ta’e ma’u ha fakangofua mei he matu’a pe koha tamasi’i ako ta’u lahi kapau ‘oku fai e me’ a kotoa fekau’aki moe ngaahi me’ a ‘oe 34 CFR 99.34 pea kapau ‘e fakaha ‘ehe kautaha fakaako kihe ongo faha’i ‘ae ngaahi fiema’u ni.
- d. Kapau ‘oku ‘ikai ke loto e ongo matu’a ke ‘ave e ngaahi fakamatala fakafo’ituitui ‘o ‘ena tamasi’i kiha kakai kehe, ‘e lava ‘ehe kakai kehe ko ‘eni ‘o fai e ngaahi me’ a fakatatau kihe ngaahi founa ‘oe lao ‘iha feinga ke ma’u e ngaahi fakamatala ‘oku fiema’u.

Fakamatala Makehe ‘oku tanaki atu: *Kataki ‘o fakatokanga’i ange, ‘e lava ke ‘ave e lekooti ho’o tamasi’i ta’e teke fakangofua kiha kau taki ‘o ha ako pe koha vahenga ako ‘oku feinga ho’o tamasi’i ke hu kiai ‘o fakatatau kihe lao ‘oe 34 CFR 99.31.*

13. **Ngaahi malu’i.**

- a. ‘E hanga ‘ehe vahenga ako ‘o malu’i e ngaahi fakamatala fakafo’ituitui kotoa lolotonga e taimi ‘oku tanaki, malu’i, fakaha mo faka’auha ai e ngaahi fakamatala.
- b. Kuopau ke vahe’i ha taha ‘oe kau taki ‘oe vahenga ako kene fatongia’aki hono fakapapau’i ‘oku malu’i e ngaahi fakamatala fakafo’ituitui ko eni.
- c. Ko kinautolu kotoa pe te nau nguae’aki e ngaahi fakamatala fakafo’ituitui ni kuopau ke ako’i mo fakahinohino’i kinautolu fekau’aki moe ngaahi tu’utu’uni moe ngaahi founa ‘ae siteiti kihe vahe ni moe 34 CFR Konga 99.
- d. ‘E tauhi ‘ehe vahenga ako, pea ‘ata kiha taha pe kene sio kiai, ha lisi totonu ‘oe ngaahi hingoa moe ngaahi fatongia ‘oe kau nguae he vahenga ako, moe ngaahi kautaha kehe hange ko e Ako Ma’ae Kakai Tuli mo Kui ‘o Utah (USDB), ‘aia ‘oku nau ma’u e ngeofua ke sio kihe ngaahi fakamatala fakafo’ituitui kihe fanau alonga. Koe lisi ko eni kuopau ke kau ai: ‘ae hingoa ‘oe vahenga ako, hingoa ‘oe ako, ta’u fakaako, hingoa ‘o nautolu ‘oku nau nguae’aki e ngaahi lekooti pea moe hingoa ‘oe fai lekooti.
- e. Koe lisi ko eni kuopau ke fakafaingofua hono ma’u ‘ehe kau faiako kihe fanau alonga, pea ke kau foki ai moe ngaahi hingoa moe ngaahi fatongia ‘oe kau fale’i ‘oku nau nguae kihe vahenga ako pe koe USDB ‘aia ‘oku fiema’u koe’uh koe ngaahi ‘uhinga fakaako totonu ke nau lava sio mo nguae’aki e ngaahi lekooti fakaako ‘ae tamasi’i. ‘Oku kau foki hen i kau faiako akoako mei he ngaahi ‘univesiti, kae tataki mo tokanga’i kinautolu ‘ehe kau taki fakaako.

14. **Faka’auha ‘oe ngaahi fakamatala**

- a. Kuopau ke tala ‘ehe vahenga ako kihe matu’a ‘ae taimi ‘oku tanaki, tauhi mo faka’onga’i ai e ngaahi fakamatala fakafo’ituitui ‘ihe konga ni ‘o kapau ‘oku ‘ikai ke toe fiema’u ke ‘ange e ngaahi tokoni fakaako ko eni kihe tamasi’i ako.
- b. Koe ngaahi fakamatala ‘oku ‘ikai toe fiema’u kuopau ke faka’auha ‘oka fiema’u ‘ehe matu’a ke faka’auha. Ka neongo ia, ‘oku ‘iai e lekooti tauhi ma’u ta’e fakangatangata ‘oku ‘asi ai e hingoa, tu’asila, fika telefoni, kalasi, anga e ma’u ako, ngaahi kalasi kuo ‘osi moe ta’u na’e ‘osi ai ‘ae tamasi’i.

Fakamatala makehe ‘oku tanaki atu: *Kataki ‘o fakatokaga’i ange koe ngaahi lekooti ho’o tamasi’i ‘oku pehe “‘oku ‘ikai toe fiema’u kihe ngaahi fiema’u fakaako” ‘e faka’auha ia hili e ta’u ‘e tolu me he ta’u na’e ‘osi ai e ako ho’o tamasi’i pe koe taimi ‘oku ta’u 22 ai, ‘o lau mei he me’ a ‘e ‘uluaki hoko.*

15. **Ngaahi totonu fakalao ‘ae tamasi’i ako.** Koe ngaahi totonu fakalao ‘ae matu’a ‘oku fakamatala’i atu ‘i ‘olunga fekau’aki moe ‘ave holu ‘oe ngaahi lekooti fakaako ‘e fakafoki kihe tamasi’i ako he’ene ta’u 18, tuku kehe kapau ‘oku pehe ‘ehe fakamaau’anga ‘oku ‘ikai kene lava fai ha me’ a. ‘E hanga ‘ehe vahenga ako ‘o fakaha ‘ae me’ a ko eni kihe tamasi’i moe ongo matu’a ‘o fakatatau kihe ngaahi Tu’utu’uni ‘oe Ako Makehe ‘oe USOE.

16. **Fakamalohi’i.**

- a. Koe ngaahi fiema’u fekau’aki moe tauhi ke malu, ‘oku vakai’i mo fakangofua koe konga ‘oe ngaahi founa hono fakapapau’i ‘oku totonu ke ma’u ‘ihe IDEA-B.
- b. Koe tauhi malu ‘oe ngaahi lekooti ‘oku fakapapau’i ‘ihe Konga B ‘oe founa fakapapau, pea fai tu’o taha he ta’u nima kotoa pea kau ai e ngaahi fakalaolao ke fakapapau’i ‘e tauhi e ngaahi fakataputupu ‘oku ha atu hen.

17. **Ngaahi fakamatala kihe tautea.**

- a. ‘Oku fiema’u ‘ehe USOE ke hanga ‘ehe vahenga ako ‘o fakakau he ngaahi lekooti ‘oe tamasi’i alonga ha fakamatala kihe ngaahi tautea he taimi ni pea moe ngaahi tautea na’e fai ki mu’ a, ‘aia na’e fai kihe tamasi’i, pea ‘ave fakamatala kihe me’ a tatau moe ngaahi fakamatala tautea ‘oku ‘ai ‘ihe lekooti, pea ‘ave fakataha moe ngaahi lekooti ‘oe fanau ako ‘ikai alonga.

- b. Koe fakamatala ni kuopau ke kau ai e fakamatala ‘oha fa’ahinga ‘ulungaanga ‘oku ma’u ‘ehe tamasi’i ‘aia na’e fai ai hano tautea, moha fakamatala ‘oku fekau’aki moe malu ‘ae tamasi’i pea moe kakai kehe ‘oku fengae’aki moe tamasi’i.
- c. Kapau ‘e hiki e tamasi’i mei ha ako ‘e taha kiha ako ‘e taha, koe ‘ave ‘oe lekooti ‘oe tamasi’i kuopau ke ‘asi ai e polokalama fakaako ‘oku lolotonga ako ai pea moha ngaahi fakamatala ‘oe ngaahi tautea kuo fai pe ‘oku lolotonga fai kihe tamasi’i.

18. **Ngaahi Fakamatala Fakafo’ituitui ‘oe Potungaue Ako ‘a ‘Amelika.**

Kapau ‘oku hanga ‘ehe Potungaue Ako ‘o ‘Amelika pe ko hano kau fakaofonga ‘o tanaki ha ngaahi fakamatala fakafo’ituitui fekau’aki moe fanau ako alonga ‘o ‘ikai tatau moe lau ‘ae FERPA, ‘e hanga ‘ehe Sekelitali ‘o fakahoko e ngaahi tu’utu’uni fakalao pea moe ngaahi founa hono faka’aonga’i e ngaahi lao ni he CFR Konga 5b.

NGAAHI FOUNGA TAUTEA.

Fakatatau moe ngaahi fiema’u ‘oe Konga B ‘oe IDEA moe Ngaahi Tu’utu’uni ni, ‘e hanga ‘ehe vahenga ako kotoa pe ‘o fokotu’u, tokanga’i mo fakahoko e ngaahi tu’utu’uni moe ngaahi founa hono tautea’i ‘oe fanau ako alonga.

NGAAHI ‘UHINGA ‘OE NGAAHI FO’I LEA.

Ko e ngaahi ‘uhinga ‘oe ngaahi lea ni ‘oku fekau’aki moe konga pe ko eni.

1. **Faito’o tapu** ‘oku ‘uhinga ia kiha faito’o pe fa’ahinga me’a ‘oku ha atu he konga I, II, III, IV pe V ‘oe Konga 202© ‘oe Lao ‘oe Ngaahi Faito’o Tapu (21 USC 812(c)).
2. **Me’ā Tau** ‘oku ‘uhinga kihe ‘me’atau fakatu’utamaki” ‘o hange koia ‘oku ‘asi he palakalafi (2) ‘oe ‘uluaki konga (g) he Konga 93-‘oe Taumu’ā 18, USC. “**Me’atau fakatu’utamaki”** ‘oku ‘uhinga kiha me’atau, me’angue, fa’ahinga me’a mate pe mo’ui ‘oku faka’aonga kihe, pe lava faka’aonga’i ke hoko ai e mate pe lava ke lavea lahi ai, tuku kehe ha fo’i lea ‘oku ‘ikai ke kau ai e hele fufu ‘oku si’isi’i ange hono mate he ‘inisi ‘e 2 moe konga.
3. **“Faito’o ta’e fakalao”** ‘oku ‘uhinga kiha faito’o ‘oku fakatapui ka ‘oku ‘ikai ke kau ai e faito’o ‘oku te ma’u pe faka’aonga’i mei he toketa, pe ‘oku ma’u fakalao pe faka’aonga’i mei ha malohi hange koe Lao pe koha toe ngaahi me’a kehe fekau’aki moe lao ‘oe pule’angga ‘Amelika.
4. **“Fakamo’oni mahu’inga”** ‘oku ‘uhinga kiha me’a ‘oku fu’u lahi mo ‘ilo ngofua pea ‘ikai toe ‘eke’i.

NGAAHI FETONGI ‘OE KALASI KOE’UHI KO HANO TAUTEA.

Koe’uhi koe ngaahi tautea pea ‘uhinga ai ha fakamavahe ha tamasi’i alonga mei he ngaahi kalasi ‘oku ne lolotonga ‘ave ‘o hange koia ‘oku ha atu he vahe ni, ‘oku fai e fetongi mei he’ene kalasi kapau:

1. Ko hono fakamavahe ‘oku laka ange he ‘aho ako hokohoko ‘e 10.
2. ‘Oku toutou fakamavahe e tamasi’i pea hoko koe me’a taauma’u koe’uhi ‘oku tanaki pea lahi ange hono tautea he ‘aho ‘e 10 he ta’u fakaako, pea koe’uhi koe ngaahi me’a hange koe lahi hono fakamavahe’i taki taha, moe fakakatoa ‘oe taimi ‘oku fakamavahe ai, pea moe vamama’o ‘oe fakamavahe ko e mei he fakamavahe hoko mai.

NGAAHI FAKAMAVAHE MEI HE AKO – ‘AHO ‘E 10 PE SI’I ANGE.

Kapau ‘oku fai ‘eha tamasi’i alonga ha me’a tatau moe fanau ‘ikai alonga, ‘e lava ‘ehe kau ngae ‘oe ako ‘o fakamavahe’i ‘ae tamasi’i alonga mei he ako ‘o ‘ikai toe laka ange he ‘aho fakaako hokohoko ‘e 10 ‘i ha’ane maumau’i e ngaahi lao ‘oe ako. ‘E lava ke fakamavahe he ngaahi taimi kehekehe ‘o ‘ikai laka ange he ‘aho ‘e 10 he ta’u fakaako tatau ‘ihā ngaahi ‘ulungaanga ta’etaau, ‘o kapau he’ikai ke ‘iai ha liliu kihe ngaahi kalasi ‘ae tamasi’i ‘o fakatatau kihe Ngaahi Tu’utu’uni Ako Makehe ‘oe USOE.

NGAAHI TOKONI ‘OKU FIEMA’U—‘IKAI FAI HA LILIU KIHE NGAAHI KALASI.

1. 'Oku 'ikai ke fiema'u ke hoko atu e ngaahi tokoni 'ae vhenga ako kihe tamasi'i alonga 'oku lolotonga fakamavahe mei he ako 'iha 'aho 'e 10 pe si'i ange he lolotonga e ta'u fakaako, kapau 'oku fai e me'a tatau kihe fanau ta'e alonga 'ihe taimi 'oku fakamavahe ai naotolu.
2. Kapau 'oku 'iai ha tamasi'i alonga 'oku fakamavahe mei he'e kalasi 'o lahi ange he 'aho 'e 10 he ta'u fakaako tatau, 'e hanga 'ehe vhenga ako, kapau 'oku lava, ke 'oange e ngaahi tokoni fakaako kihe tamasi'i pea ke tokanga'i 'oku fai e me'a kotoa kene fakalakalaka fakatatau kihe ngaahi taumu'a 'oku 'asi he IEP 'ae tamasi'i.
3. Hili 'enau talanoa moe faiako aka makehe 'ae tamasi'i alonga, 'e lava 'ehe kau ngaue 'oe aka ke fakafuofua'i pe koe ha e lahi 'oe ngaahi tokoni 'oku fiema'u 'ehe tamasi'i kene lava 'o fakalakalaka mo a'usia e ngaahi taumu'a 'oku 'asi he'e IEP.

FAKAMAVAHE'I KOE'UHI KOE ME'ATAU FAKATU'UTAMAKI PE KOE FAITO'O KONA TAPU..

'E lava 'ehe kau ngaue 'oe aka ke fetongi e ngaahi kalasi 'ae tamasi'i alonga kiha feitu'u fakaako fe'unga 'o hange ko hano fai ha tautea kihe fanau 'ikai alonga, kae 'ikai ke toe laka ange he 'aho 'e 45 kapau:

1. 'Oku 'omai 'ehe tamasi'i ha me'atau kihe 'apiako pe koha me'a 'ae aka 'oku fai 'o pule'i 'ehe siteiti pe koha vahenga ako.
2. 'Oku 'ilo'ilo pau 'ehe tamasi'i 'ene me'a 'oku fai pea ha'u pe faka'aonga'i pe fakatau atu ha fatito'o tapu lolotonga 'ene 'ihe aka pe koha me'a fakaako 'oku fai 'o pule'i 'ehe siteiti pe koe vahenga ako.
3. Koe feitu'u fakaako fakataimi 'e 'ave kiai e tamasi'i kuopau ke fili 'o fakatatau moe lau 'ae timi IEP.

FAKAFUOFUA 'OE 'ULUNGAANGE PEA MOE PALANI KIHE FETALANO'A'KI.

Lolotonga e 'uluaki 'aho 'e 10 hili hono fakamavahe'i ha tamasi'i he 'aho 'e 10 hili hono 'uluaki fakamavahe'i ko 'ene maumau'i e ngaahi lao feku'aki moe ngaahi me'atau pe faito'o kona tapu 'aia 'e mei lava ke hoko ai ha fakatu'utamaki kihe tamasi'i pe koha ni'ihī kehe, 'e lava ke fai 'ehe vhenga ako 'ae ngaahi me'a ko eni:

1. Kapau na'e te'eki fai 'ehe vhenga ako ha'anau fakafuofua'i e 'ulungaanga 'oe tamasi'i ki mu'a pea ne fai e me'a ke fakamavahe'i ai, 'e ui leva 'ehe vhenga ako ha fakataha IEP ke fakakaukau'i ha palani pehe.
2. Kapau kuo 'osi 'iai ha palani ki hano fakalelei'i hano 'ulungaanga, kuopau ke fakataha 'ae timi IEP ke sio kihe palani mo hono fakahoko pea ke fakalelei'i ia ke fe'unga moe me'a 'ae tamasi'i na'e fai.
3. Hili hono fokotu'u ha palani fakafuofua hange koia 'oku ha atu he #1 'oe konga ni, pea fakahoko e fakafuofua 'o hange koe palani, 'e ui 'ehe vhenga ako ha fakataha IEP ke fakakaukau'i ha ngaahi me'a ke fai kihe me'a na'e fai 'ehe tamasi'i pea ke fakahoko e ngaahi me'a koia.
4. Kapau 'e fai atu, pea hanga 'eha tamasi'i alonga 'o fai ha me'a ka 'oku 'iai 'ene palani fakalelei 'ulungaanga pea kuo fakamavahe ia mei he kalasi 'oku lolotonga 'iai 'o laka ange he 'aho fakaako 'e 10 'iha ta'u fakaako, pea fakamavahe'i ia kae 'ikai ke 'iai ha liliu ki he'e kalasi, 'e hanga leva 'ehe timi IEP 'o toe fai hano vakai'i 'oe palani fakalelei 'ulungaanga moe anga hono fakahoko ke 'ilo'i pe 'oku fiema'u ha ngaahi fakalelei'i pe 'ikai.

Kapau 'oku tui ha taha pe ua he timi 'oku fiema'u ke fakatonutonu e palani na'e fokotu'u ma'ae tamasi'i, 'e fakataha 'ae timi ke fai e fakalelei ko eni 'o fakatatau kihe me'a 'oku pehe 'ehe timi 'oku fiema'u. .

MAFAI 'OE 'OFISA FAI HOPO.

'E lava 'eha 'ofisa fai hopo 'o fai ha fetongi kihe ngaahi kalasi 'ae tamasi'i 'o fakatatau kihe IDEA-B ke 'ave kiha feitu'u fakaako fakataimi 'oku fe'unga 'o 'ikai lahi ange he 'aho 'e 45 kapau 'oku pehe 'ehe 'ofisa fai hopo 'iha hopo fakanounou ke:

1. 'Ilo'i kuo fai 'ehe vhenga ako 'ihe ngaahi founa kehekehe 'ae me'a kotoa kae hoko e kalasi 'oku 'iai e tamasi'i koha me'a ke hoko ai ha fakatu'utamaki kihe tamasi'i pe koha ni'ihī kehe.
2. Fakakaukau'i e fe'unga 'oe ngaahi kalasi 'oku lolotonga fakahu kiai e tamasi'i.
3. Fakakaukau'i pe kuo fai 'ehe vhenga aka 'ae me'a kotoa ke fakasi'isi'i 'aki e fakatu'utamaki 'ihe kalasi 'oku lolotonga 'iai e tamasi'i, 'o kau ai e ngaahi tokoni makehe.
4. Kuo ne 'ilo koe feitu'u fakaako fakataimi 'oku fokotu'u mai 'ehe kau ngaue 'oe vhenga aka, hili 'enau talanoa kihe faiako aka makehe 'ae tamasi'i kihe ngaahi fiema'u fakaako makehe 'ae tamasi'i 'oku tatau ia moe ngaahi feitu'u aka makehe 'oku fakamatala'i atu 'i lalo ni.

FAKAKAUKAU'I 'OE NGAAHI FEITU'U FAKAAKO MAKEHE:

Koha feitu'u aka fakataimi 'oku 'ave kiai e tamasi'i 'ehe 'ofisa hopo koe'uhī ko hano fakamavahe'i koe'uhī koha me'a fakatu'utamaki pe faito'o kona tapu, kuopau ke:

1. Fili 'ae feitu'u ke lava 'ae tamasi'i 'o kei hokohoko atu 'ene fakalakalaka he ngaahi kalasi, neongo 'oku fai ha feitu'u kehe, pea ke hokohoko atu 'ene kei ma'u e ngaahi tokoni moe ngaahi fakalelei'i, 'o hange koe ngaahi me'a koia 'oku fakamatala'i atu 'ihe palani fakaako 'oku lolotonga ma'u 'ehe tamasi'i, 'aia 'e lava ai e tamasi'i ke a'usia e ngaahi taumu'a 'oku fokotu'u atu he'e IEP.

2. ‘E kau heni ‘ae ngaahi tokoni pe fakatonutonu ke fakalelei’i ‘aki e ‘ulungaanga ‘e hoko ai ha fakatu’utamaki kihe tamasi’i pe koe ni’ihia kehe, pe ko hono to’o ‘ave e ngaahi me’atau pe faito’o kona tapu, ‘aia kuo ‘ai ke ta’ofi ‘aki e ‘ulungaanga koia mei ha’ane toe hoko.

Kuopau ke fakakaukau’i ‘ehe timi IEP ha feitu’u fakaako fakataimi ‘o fakatatu kihe ngaahi lao fekau’aki mo hono ‘ave ki mama’o ‘oe ngaahi me’atau fakatu’utamaki pe faito’o kona tapu.

TOE VAKAI’I ‘OE NGAALI FOKOTU’UTU’U KIHE ME’A ‘OKU HOKO.

Kapau ‘oku fakamavahe’i, pe fakakaukau’i ke fakamavahe’i ha tamasi’i koe maumau’i e lao ‘oe ngaahi me’atau fakatu’utamaki pe faito’o kona tapu, ‘ae ‘ulungaanga ‘e mei hoko ai ha fakatu’utamaki kihe tamasi’i pe koha ni’ihia kehe, pea moha ngaahi ‘ulungaanga ‘oku ne maumau’i e lao ‘oku ‘ai kihe fanau ako kotoa pe ‘o hoko ai hano fetongi ‘oe kalasi na’e fakahu ia kiai, kuopau ke fai ‘ehe vahenga ako ‘ae ngaahi me’ako eni:

1. Ke ‘oua ‘e toe si’i ange he ‘aho ‘oku fai ai e tu’utu’uni ke fakamavahe’i e tamasi’i, kuopau ke fakaha ke ‘ilo ‘ehe matu’a ‘ae me’a ‘e hoko pea ‘oange kena ‘ilo e ngaahi founa malu’i.
2. Kuopau ke fai ‘ihe vave taha kapau ‘e lava, kae ‘oua ‘e toe lahi ange he ‘aho ‘e 10 hili hono fai e tu’utu’uni ke fakamavahe’i e tamasi’i, kuopau ke fai ha toe vakai’i ke fakapapau’i ‘ae fekau’aki ‘oe alonga ‘ae tamasi’i moe ‘ulungaanga na’e fai ai e tautea. Koe toe vakai’i ko eni kuopau ke fai ia ‘eha taha mei he timi IEP pe koha taha fe’unga ‘iha fakataha.

NGAAHLI FOUNGA HONO FAI HONO TOE VAKAI’I ‘OE NGAALI FOKOTU’UTU’U KIHE ME’A ‘OKU HOKO.

Kuopau ke hanga ‘ehe timi IEP moe kakai kehe fe’unga ‘o fai ha fakataha ko hano toe vakai’i ‘oe ngaahi me’a na’e fai. ‘I hono fai ‘oe toe vakai’i ko eni, ‘e hanga ‘ehe timi IEP moha taha fe’unga ‘o feinga ke ‘ilo’i koe ‘ulungaanga na’e fai ‘oku ‘ikai koe tupunga mei he alonga ‘ae tamasi’i hili hano ‘ilo’i ‘ehe timi pe koha ni’ihia fe’unga kehe:

1. ‘Uluaki fakakaukau’i ‘ae ngaahi fakamatala kotoa pe ‘aia ‘oku ‘ai ke tautea’i ‘o kau ai:
 - a. Koe ngaahi fakafuofua moe ngaahi ola ‘oe sivi, ‘o kau ai e ngaahi fakamatala kehe ‘oku ‘omai ‘ehe ongo matu’a ‘ae tamasi’i.
 - b. Ngaahi sivi’i ‘oe tamasi’i.
 - c. IEP moe kalasi ‘ae tamasi’i.
2. Pea fakakaukau’i pe ‘oku:
 - a. Fekau’aki moe ‘ulungaanga ‘oku fai kiai e tautea, koe IEP moe kalasi ‘ae tamasi’i ‘oku fe’unga, pea koe ngaahi tokoni makehe, ngaahi tokoni fakalahi, moe ngaahi me’ako fakalelei ‘ulungaahi na’e ‘oange ‘oku fe’unga ia moe IEP moe kalasi ‘ae tamasi’i.
 - b. ‘Oku ‘ikai ke hanga ‘ehe alonga ‘ae tamasi’i ‘o fakafe’atungia’i ‘ae mahino kiai ‘ae nunu’a ‘oe me’a na’a ne fai ‘o fai ai hono tautea.
 - c. Na’e ‘ikai ke hanga ‘ehe mamatea ‘ae tamasi’i ‘o maumau’i ‘ae ‘ulungaanga ‘oku fai hono tautea’i.
3. Kapau ‘oku pehe ‘ehe timi IEP moe kakai fe’unga kehe ‘oku ‘ikai ke fai ha taha ‘oe ngaahi me’a ‘oku ha atu ‘i ‘olunga ‘ihe konga ko eni, te nau lava leva ke pehe koe ‘ulungaanga na’e fai koe tupunga ia mei he’ene alonga.
4. Ko hono toe vakai’i ‘oe me’a na’e fai ‘aia ‘oku ha atu he konga ko eni ‘e lava pe ke alea’i he fakataha IEP tatau ‘aia ‘oku fai ke sio kiha fakafuofua ke fai pe koha palani ke fakalelei’i ‘aki e ‘ulungaanga
5. 6. Kapau ‘e ‘ilo’i ha ngaahi fehalaaki he IEP ‘ae tamasi’i pe ko ‘ene kalasi pe ko hono fakahoko, ‘oku totolu ke hanga ‘ehe vahenga ako ‘o fai ha me’ako fakalelei’i ‘aki ‘ae ngaahi fehalaaki ko eni.

‘ILO’I KOE ‘ULUNGAANGA NA’E ‘IKAI TUPUNGA HE ALONGA.

1. Kapau ‘oku ‘ilo he ‘osi ‘ae fakataha ke fakapapau’i e ‘ulungaanga koe me’a na’e fai ‘ehe tamasi’i na’e ‘ikai tupunga ia mei he’ene alonga, ‘e fakahoko leva ‘ae ngaahi tautea tatau mo ia ‘oku fai ma’ae fanau ‘ikai alonga, kaikehe ‘oku kei hokohoko atu ‘ae FAPE fe’unga ke ma’u ‘ehe tamasi’i alonga ‘o tatau mo ia ‘e fai kihe fanau ‘ikai alonga ‘o hange koe fanau kuo fakamavahe mei he ako ‘o laka ange he ‘aho ‘e 10 he ta’u fakaako tatau.
2. Koe timi IEP ‘ae tamasi’i ako ‘oku nau fakakaukau’i ‘ae ngaahi tokoni ‘oku fiema’u ‘ehe tamasi’i ke fakalakalaka he ngaahi kalasi pea ke hoko atu ‘o a’usia e ngaahi taumu’ako fokotu’u he IEP kapau kuo fakamavahe’i ‘ae tamasi’i koe’uhi koha ‘ulungaanga kuo ‘ilo’i na’e ‘ikai ke hoko tupunga mei he’ene alonga.
3. Kapau ‘oku fai ‘eha vahenga ako ha founa hilifaki tautea ke tatau kihe fanau ako kotoa, kuopau ke fakapapau’i ‘ehe vahenga ako koe ngaahi ako makehe moe lekooti ‘oe ngaahi tautea ‘oe tamasi’i alonga ‘oku ‘ave ke sio kiai ‘a kinautolu tenau fai e fakapapau faka’osi ‘oe tautea ke fai.

- Kapau ‘e kole ‘eha matu’ a ke toe vakai’ i ange ‘ae pehe ‘oku ‘ikai ke fekau’ aki e ‘ulungaanga moe alonga ‘ae tamasi’ i, pea ‘e kei nofo pe ‘ae tamasi’ i he kalasi tatau kuo fakahu ia kiai ‘o fakatatau kihe konga ‘i ‘olunga kihe “Tu’unga Fakaako ‘oe Tamasi’ i Lolotonga ‘oe Ngaahi Hopo” pe koha ‘ave kiha feitu’ u fakaako fakataimi.

KOLE ‘EHE MATU’ A KE TOE HOPO’ I.

- Kapau ‘oku ‘ikai ke loto ‘ae matu’ a ‘ae tamasi’ i kihe pehe ‘oku ‘ikai ha fekau’ aki ‘ae ‘ulungaanga moe mamatea ‘ae tamasi’ i, pe koha tu’utu’uni fekau’ aki moe fakahu kiha kalasi, ‘e lava ‘ehe matu’ a ke kole ke fai ha hopo.
- ‘E kole ‘ehe ‘Ofisi Ako ‘oe Siteiti ke fai ha hopo fakanounou kapau ‘oku fiema’ u ‘ehe matu’ a ha hopo fekau’ aki moha fa’ahinga me’ a pe ‘oku ha atu he konga ko eni.
- ‘I hono toe vakai’ i ‘oe tu’utu’uni kuo fai, ‘e hanga ‘ehe ‘ofisa hopo ‘o fakatotolo pe kuo fakapapau’ i ‘ehe vahenga ako koe ‘ulungaanga na’ e ‘ikai ke tupunga ia mei he alonga ‘ae tamasi’ i.
- ‘I hono toe vakai’ i ‘oe tu’utu’uni ke ‘ave tamasi’ i kiha feitu’ u ako fakataimi, kuopau ke faka’ aonga’ i ‘ehe ‘ofisa hopo ‘ae ngaahi founa ‘oku ha ‘ihe “Mafai ‘oe ‘Ofisa Fai Hopo.”

KALASI ‘AE TAMASI’ I LOLOTONGA HONO TOE VAKAI’ I E NGAALI TU’UTU’UNI.

- Kapau ‘e kole ‘ehe matu’ a ke fai ha hopo fekau’ aki moe tautea ‘o hange koia ‘oku ha atu he “Fakamavahe’ i Koe’ uhi koe Me’ atau Fakatu’utamaki pe Faito’ o Kona Tapu,” ke ‘eke’ i e feitu’ u ako fakataimi pe koe fakapapau’ i ‘oe me’ a na’ e fai, kuopau ke nofo ‘ae tamasi’ i ‘iha feitu’ u fakaako fakataimi kae’ oua kuo mahino mai ha tu’utu’uni ‘ae ‘ofisa hopo pe koha ‘osi ‘ae ‘aho ‘e 45 tukukehe kapau ‘e loto taha ‘ae matu’ a moe vahenga ako kiha me’ a kehe.
- Kapau kuo fakahu ha tamasi’ i kiha feitu’ u ako fakataimi hili hono ‘ave ‘oe me’ atau fakatu’utamaki pe faito’ o kona tapu, tupunga he malohi ‘oha ‘ofisa fai hopo, pea pehe ‘ehe kau ngaue ‘ae ako ke fetongi ‘ae ako ke ‘ave kiha feitu’ u hili e ‘osi e taimi ‘oe tamasi’ i he feitu’ u ako fakataimi, pea lolotonga hono kei fakakaukau’ i e ‘eke’ i ‘oe tu’utu’uni fekau’ aki moe kalasi ‘ae tamasi’ i, kuopau ke nofo ‘ae tamasi’ i ‘ihe ngaahi kalasi kuo fakahu ia kiai (‘ene ngaahi kalasi ki mu’ a pea ‘ave kiha feitu’ u ako fakataimi) tukukehe kapau ‘oku ‘asi atu ha me’ a kehe he konga ko eni.
- Kapau ‘oku kei pehe ‘ehe kau ngaue ‘ae ako ‘oku fakatu’utamaki kihe tamasi’ i ke kei nofo he ‘ene ngaahi kalasi (ngaahi kalasi ki mu’ a pea toki fakamavahe’ i ‘o ‘ave kiha feitu’ u ako fakataimi) lolotonga e kei fakatatali ke mahino e launga ‘e lava ‘ehe vahenga ako ke kole ke fai ha hopo fakamaau fakanounou.
- ‘I hono fakakaukau’ i ‘ehe ‘ofisa fai hopo pe ‘e ‘ave tamasi’ i kiha feitu’ u ako fakataimi pe koha feitu’ u kehe kuopau ke fai ‘ehe ‘ofisa fai hopo e me’ a kotoa ‘o fakatatau kihe konga “Mafai ‘oe ‘Ofisa Fai Hopo.”
- Koha toe ‘ai ha kalasi fakatatau kihe konga ko eni kuopau ke ‘oua ‘e toe lahi ange he ‘aho ‘e 45. ‘E lava ke toutou faka’ aonga’ i e ngaahi founa he #3 he konga ko eni kapau ‘oku fiema’ u.

NGAAHI MALU’ I KIHE FANAU ‘OKU TE’EKI KE NAU KAU KIHE AKO MAKEHE MOE NGAAHI TOKONI KEHE.

- Koha tamasi’ i ‘oku te’eki ke mahino pe’ e kau he ako makehe ‘ae fanau alonga ‘ihe Ngaahi Tu’utu’uni ‘oe USOE, pea ne fai e ngaahi ‘ulungaanga ‘oku maumau’ i e founa hono fakalele ‘oe ako he vahenga ako ‘o kau ai e ngaahi ‘ulungaanga ‘oku ha atu he konga ko eni, tenau lava ke kumi hufanga ha me’ a pe ‘ihe konga ko eni, kapau ‘oku mahino na’ e ‘ilo’ i ‘ehe vahenga ako koe tamasi’ i alonga kumu’ a pea hoko e ‘ulungaanga ‘oku fai ai hono tautea.
- ‘E lava ke pehe ‘oku ‘ilo’ i ‘ehe vahenga ako ‘oku alonga ‘ae tamasi’ i kapau:
 - Na’ e tohi mai (pe talanoa kapau ‘oku ‘ikai ke poto e matu’ a he tohi) e matu’ a ‘ae tamasi’ kihe kau ngaue ‘oe vahenga ako ‘oku fiema’ u ‘ehe tamasi’ i ha ako moha ngaahi tokoni makehe.
 - Koe ‘ulungaanga moe ngaue ‘ae tamasi’ i ‘oku ‘asi ai ‘ae fiema’ u ‘oe ngaahi tokoni makehe ni ‘o fakatatau kihe ngaahi founa fakafuofua, ‘aia ‘oku ‘asi he Ngaahi Tu’utu’uni ‘oe Ako Makehe.
 - Na’ e kole ‘ehe matu’ a ‘ae tamasi’ i ke sivi’ i ia ‘o fakatatau moe Ngaahi Tu’utu’uni ‘oe Ako Makehe.
 - Kuo hanga ‘ehe faiako pe koe kau ngaue ‘oe vahenga ako ‘o fakaha ‘enau tokanga kihe ‘ulungaanga moe ngaue ‘ae tamasi’ i kihe talekita ‘oe ako makehe ‘ae vahenga ako pe koe kau ngaue kehe ‘oe vahenga ako ‘o fakatatau kihe Kumi e Tamasi’ i pe ngaahi founa lipooti ‘oe fanau.
- He’ikai ke lau ‘oku ‘ilo ‘ae vahenga ako kihe me’ a ni kapau tene ma’ u ‘ae ngaahi fakamatala, hange koia ‘oku ha atu he konga ko eni, pea ‘ihe ma’ u e ngaahi fakamatala kuo hanga ‘ehe vahenga ako ‘o:
 - Fai ha sivi’ i ‘o fakatatau kihe Ngaahi Tu’utu’uni ‘oe Ako Makehe, pea ‘ilo’ i koe tamasi’ i ‘oku ‘ikai ke alonga; pe
 - ‘Ilo’ i na’ e ‘ikai fiema’ u ha sivi, pea fakaha e ‘ilo ko eni kihe matu’ a ‘o fakatatau kihe ngaahi lao ‘oe fakatokanga ki mu’ a.
- Kapau ‘oku ‘ikai ‘ilo ‘eha vahenga ako ‘oku alonga ‘ae tamasi’ i kumu’ a pea fai hono ngaahi tautea, ‘e fai tatau kihe tamasi’ i ‘o hange koe ngaahi tautea ‘oku fai kihe fanau ‘ikai alonga ‘oku nau fai e me’ a tatau ‘o fakatatau kihe ngaahi me’ a he konga ko eni.

5. Kapau 'oku fai ha kole ke sivi'i ha tamasi'i 'ihe taimi tatau 'oku lolotonga tautea'i ai e tamasi'i 'o fakatatau kihe ngaahi me'a he konga ko eni, kuopau ke fai e sivi 'ihe founa nounou.
6. Kae 'oua kuo 'osi e sivi, kuopau ke nofo e tamasi'i he kalasi na'e fakahua kiai 'ehe kau taki 'oe ako, 'aia 'e kau ai e tulu mei he ako ta'e 'iai ha ngaahi tokoni makehe fakaako.
7. Kapau kuo 'ilo hake koe tamasi'i 'oku alonga, hili hono fakakaukau'i 'oe ngaahi fakafuofua mei he vahenga ako moe ngaahi fakamatala 'ae ongo matu'a, 'e hanga leva 'ehe vahenga ako 'o 'oange e ngaahi tokoni 'o fakatatau kihe Ngaahi Tu'utu'uni Ako Makehe kau ai 'ae ngaahi founa fakafuofua mei he vahenga ako moe ngaahi tu'utu'uni 'ae FAPE.

NGAAHI KOLE PE NGAUE FAI 'EHE KAU POLISI MOE KAU TAKI FAKAMAAU'ANGA.

1. 'Oku 'ikai ha me'a he Konga B 'oe IDEA kene ta'ofi e vahenga ako mei hono lipooti ha hia kuo fai 'ehe tamasi'i alonga kihe kakai totolu pe ta'ofi 'ae kau ngaue 'ae pule'anga mei hono fakahoko 'oe ngaahi lao fakapule'anga kiha tamasi'i alonga 'oku ne maumau'i e lao.
2. Koe vahenga ako 'oku ne lipooti ha fai hia 'aha tamasi'i alonga kuopau kene fakapapau'i 'oku 'oange e ngaahi tatau 'oe ako makehe moe ngaahi tautea kuo fai kihe tamasi'i kihe kakai totolu mei he pule'anga 'aia 'oku totolu ke lipooti kiai 'ae hia.
3. Koha vahenga ako 'oku ne lipooti ha hia 'ihe konga ko eni 'e lava kene 'oange e ngaahi tatau 'oe ako moe ngaahi lekooti hono tautea 'oe tamasi'i 'o fakatatau kihe Ngaahi Totolu Fakalao 'ae Famili moe Lao kihe Totolu Fakafo'ituitui.